

Regio Deal
Noordoost Brabant

Regio Deal Noordoost Brabant

Vierde rapportage: jaarlijkse voortgang

Periode: juli 2020 - mei 2022

Klik op het hoofdstuk dat u graag wilt lezen

Voorwoord

3

Samenvatting

4

1. Regio Deal Noordoost Brabant

De ambitie van de Regio Deal

5

2. Voortgang

2.1 Impact op de Regio Deal

2.2 Samenwerkingen en kruisbestuivingen

2.3 Pijler Goed leven: verbeteren van het blijfklimaat

2.4 Pijler Fijn wonen: slim inrichten van de leefomgeving

2.5 Pijler Anders werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

8

3. Brede welvaart

3.1 CBS Regionale Monitor Brede Welvaart

3.2 Nieuwe Regio Deal

21

4. Financiële realisatie

24

5. Organisatie en communicatie

5.1 Publiciteit en Communicatie

5.2 Programmaorganisatie

27

6. De Regio Deal Noordoost Brabant, dat doen we samen

30

Bijlage 1:

Overzicht voortgang per pijler per project

31

Bijlage 2:

Stoplichtenmodel

54

Bijlage 3:

Beoogde effecten per pijler voor Brede welvaart

57

Voorwoord

Noordoost-Brabant is de zesde economische regio van Nederland. De mensen hier wonen en werken er graag, en zijn echte aanpakkers. Het saamhorigheidsgevoel dat onze regio zo kenmerkt, is ook zichtbaar in Regio Deal Noordoost Brabant.

We zijn nu twee jaar onderweg en de energie is goed. Ondernemers, studenten, bestuurders, inwoners, boeren, ambtenaren en onderzoekers hebben in deze periode samen een belangrijke beweging naar het versterken van brede welvaart in gang gezet. Onze kenmerkende samenwerking binnen én buiten Noordoost-Brabant vormen hierin een kracht. Want, alleen ga je sneller, maar samen kom je verder. Zo leggen bijvoorbeeld alle betrokkenen samen ingewikkelde puzzels om alle wensen voor onder andere wonen, agrarische functie, natuur en klimaat zo goed mogelijk in bepaalde gebieden ingepast te krijgen.

We zien steeds meer verbindingen tussen de 17 Regio Deal projecten en tussen de overheden, ondernemers en kennisinstellingen ontstaan. Deze verbindingen vormen een stevige basis voor een integrale manier van samenwerken. Met kortere lijntjes naar onder andere provincie en rijk die ervoor zorgen dat onze regio goed aangehaakt is en blijft bij (inter)nationale ontwikkelingen. Zo maken we onze regio wendbaar en weerbaar voor onze toekomst.

Jack Mikkers, voorzitter RNOB

Want dat 'goed leven, wonen en werken' in Noordoost-Brabant niet vanzelfsprekend is, is ons allemaal gebleken. De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne hebben hun impact. Internationaal en lokaal. Deze gebeurtenissen maken ook eens te meer duidelijk hoe regionale economieën wereldwijd steeds meer met elkaar verweven zijn. De gevolgen hiervan waren én zijn ook in onze regio duidelijk merkbaar. Daarnaast houden de toegenomen arbeidskrapte, de tijdelijke stroomstop voor nieuwe bedrijven en bedrijven die willen uitbreiden én de aangekondigde stikstofmaatregelen van het nieuwe kabinet de gemoederen in onze regio flink bezig.

Opgaven als voedselzekerheid, gezondheid, arbeidsmarkt en kwaliteit van de leefomgeving zijn door deze ontwikkelingen urgenter dan ooit. Het zijn vooral deze

thema's die twee jaar geleden het vertrekpunt van onze Regio Deal vormden.

We willen iedereen hartelijk bedanken voor zijn/haar betrokkenheid en enthousiasme in de afgelopen periode. Laten we dit vooral vasthouden, de noodzaak blijven voelen en doorgaan op de ingeslagen weg. En blijven vooruitkijken. Want we staan er als regio goed voor, maar investeren blijft nodig. Met als doel: de kwaliteit van leven en de leefomgeving voor onze inwoners te versterken. We zetten in op beter in plaats van meer.

*Jack Mikkers, voorzitter Regio Deal Noordoost Brabant
Karin van Meer, programmamanager Regio Deal
Noordoost Brabant, 's-Hertogenbosch, juli 2022*

Samenvatting

Op 10 juli 2020 sloot onze regio een Regio Deal met het Rijk. Inmiddels zijn we toe aan het vierde meetmoment: 30 april 2022. We hebben in twee jaar tijd veel bereikt. De inhoud van de drie pijlers en projecten (actielijnen) sluit goed aan bij het toenemende bewustzijn van het streven naar brede welvaart. Steeds duidelijker wordt dat het landelijk gebied een cruciale rol speelt in de beantwoording van de grote maatschappelijke vraagstukken. Het eerste jaar waren we trots dat we in coronatijd onze Regio Deal hebben kunnen sluiten en tot uitvoering hebben kunnen brengen. Nu in het tweede jaar wordt aan alle 17 projecten nog steeds met veel energie en enthousiasme gewerkt. Alle projecten geven aan de beoogde doelstellingen te bereiken. De samenwerking is versterkt, zowel tussen overheden als met bedrijfsleven en kennisinstellingen. Bestuurders, directeuren, beleidsmedewerkers en projectleiders weten elkaar steeds beter te vinden om verbindingen te leggen. Steeds meer resultaten worden bereikt. De stijgende lijn zet zich door. Eind dit jaar worden de eerste drie projecten afgerond.

Financiën

De meeste projecten verwachten hun begroting te gaan realiseren. Vijf projecten hebben twijfels of zij het volledige subsidie Rijksdeel gaan besteden. Tijdens het volgende meetmoment, in november 2022, zullen zij hier meer duidelijkheid over geven. Er zijn nog geen middelen vrijgevallen om toe te voegen aan lopende projecten.

De Regio Deal projecten in cijfers:

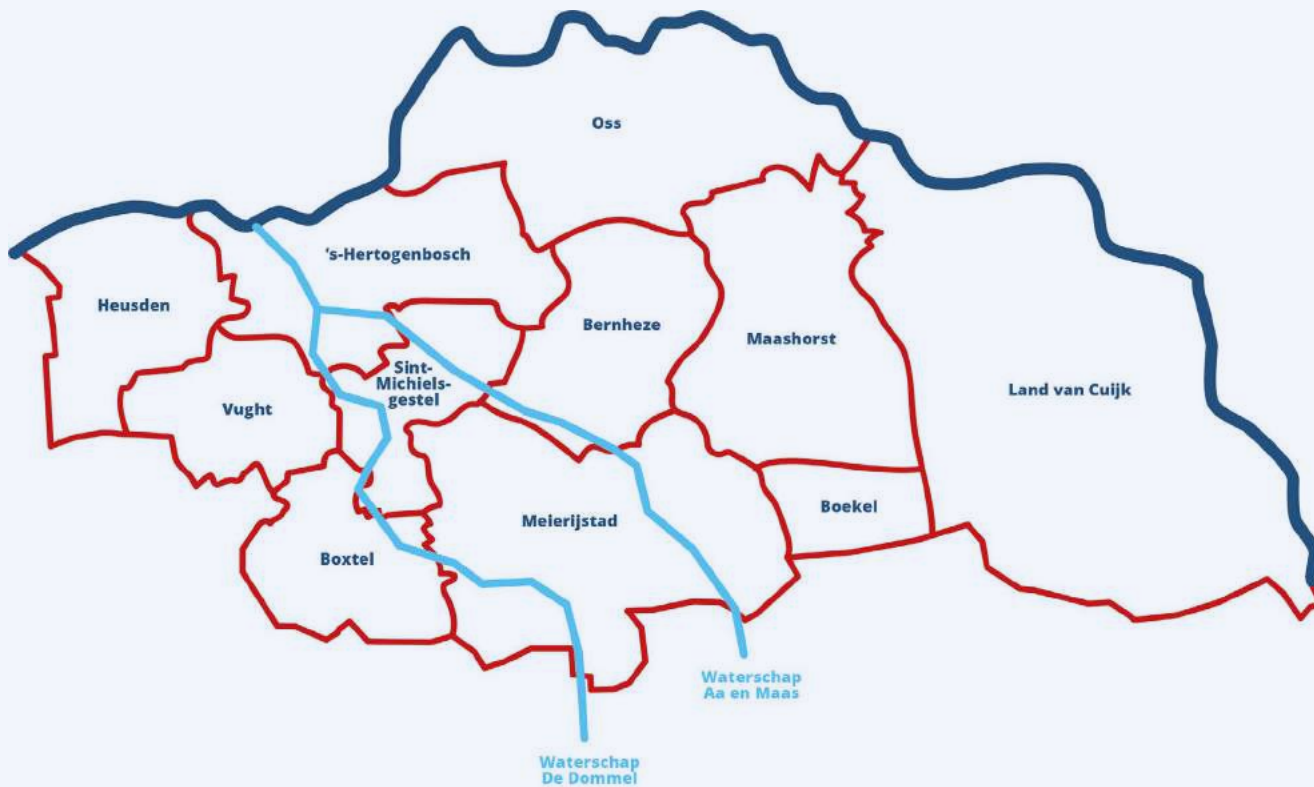
1. Regio Deal Noordoost Brabant

RNOB, AgriFood Capital, Noordoost Brabant Werkt, de provincie Noord-Brabant en het Rijk sloten op 10 juli 2020 samen een Regio Deal. Regio Deals waren een instrument van Kabinet Rutte III om de Brede welvaart¹ en leefbaarheid van de regio's in Nederland te versterken.

De belangrijkste opgaven voor de regio Noordoost-Brabant zijn eind 2019 vastgelegd in drie agenda's richting 2030: [de Samenwerkingsagenda van RNOB](#), [de Strategische agenda van de Stichting AgriFood Capital \(AFC\)](#) en [de Strategische WERKagenda van Noordoost Brabant Werkt](#) (NOBW). De Regio Deal maakt het mogelijk om een aantal belangrijke vraagstukken uit deze drie agenda's versneld uit te voeren en een beweging met nieuwe samenwerkingspartners op gang te brengen. De vraagstukken sluiten aan bij het [provinciaal bestuursakkoord 2020-2023](#) en plannen van de verschillende betrokken ministeries. Een beweging die leidt tot verbinding, versnelling en vermenigvuldiging van kansen en mogelijkheden voor inwoners en bedrijven in Noordoost-Brabant. Ook nadat deze Regio Deal is afgerond. Onderstaande illustratie geeft weer waar we mee aan de slag zijn.

¹ Brede welvaart is een maatstaf die wordt gebruikt om welvaart te meten, vanuit de gedachte dat welvaart over meer gaat dan economie. Brede welvaart gaat naast economische groei onder andere over gezondheid, welbevinden, de kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau en vertrouwen in politiek en bestuur.

De ambitie van de Regio Deal

'Noordoost-Brabant wil een regio zijn waar het 'Brabantse leven goed is'. Waar inwoners naar elkaar omkijken en elkaar waarderen. Met een mozaïek van sterke en compacte steden en dorpen en een vitaal platteland. Een regio die perspectief biedt voor (jong) talent en die investeert in een leven lang ontwikkelen. We spelen flexibel in op nieuwe manieren van werken in sterke sectoren als de landbouw, voedingsindustrie, logistiek, bouw en handel. Daarbij maken we slim gebruik van de nieuwste technologieën, ICT en data. Inwoners nemen zelf initiatieven om het landelijk gebied leefbaar, bereikbaar en veilig te houden.'

Drie pijlers en 17 projecten

De Regio Deal omvat 17 projecten (actielijnen) verdeeld over de pijlers Goed leven, Fijn wonen en Anders werken. In 'Goed leven' verbeteren we het leefklimaat, in 'Fijn wonen' houden we ons bezig met het slim inrichten van de leefomgeving en in 'Anders werken' werken we aan de economische ontwikkeling van de regio. We kiezen ervoor om op alle pijlers tegelijk in te zetten. Door deze integrale aanpak zorgen de pijlers samen voor een kantelpunt.

De projecten die voor de grootste verandering gaan zorgen, zijn de sleutelprojecten. Verbindingsprojecten leggen een stevige basis onder alle projecten in de drie pijlers. Ondersteuningsprojecten zijn kleinschalige projecten die de brede beweging in de regio zichtbaar maken. Projecten die nog in de opstartfase zijn, worden doorontwikkeld en worden beschouwd als kansrijke projecten. Tot slot zijn er twee kielzogprojecten. Deze projecten worden vanuit de energie van de Regio Deal door de regio zelf verder gebracht.

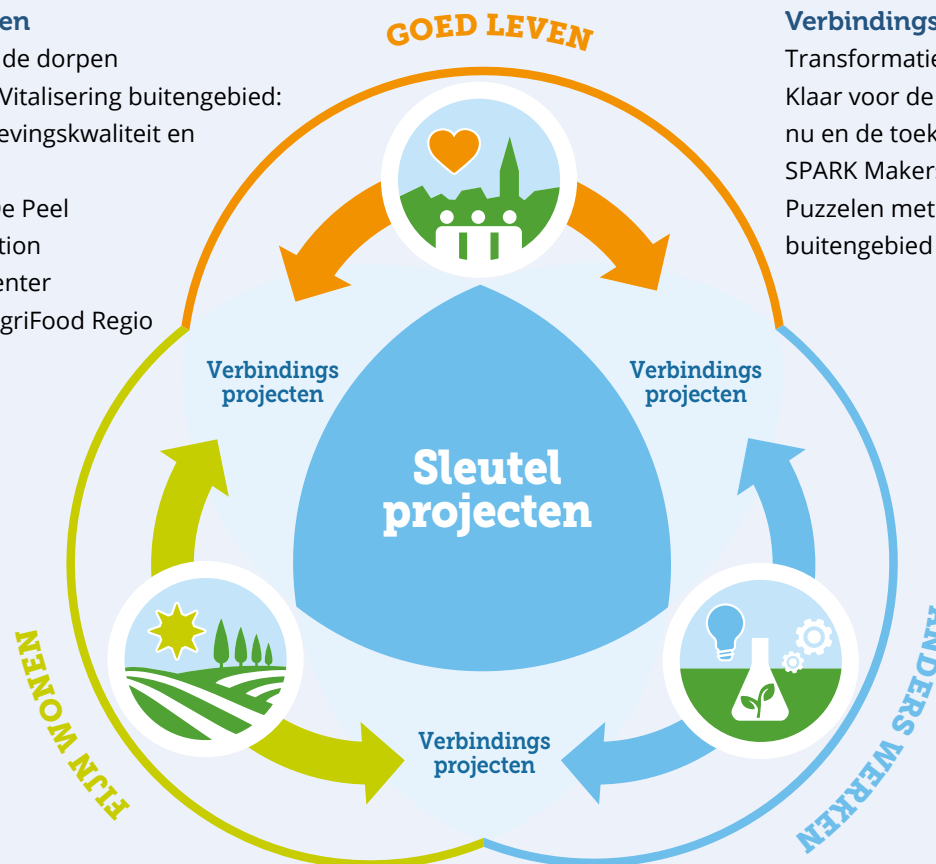
Aanpak vanuit 3 samenhangende pijlers en 17 projecten

Sleutelprojecten

Leefbaarheid in de dorpen
 Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied:
 versterken omgevingskwaliteit en
 weerbaarheid
 AgroProeftuin De Peel
 AgriFoodInnovation
 Circular Food Center
 Datagedreven AgriFood Regio

Verbindingsprojecten

Transformatie centra steden
 Klaar voor de banen van
 nu en de toekomst
 SPARK Makers zone
 Puzzelen met ruimte in het
 buitengebied

Ondersteuningsprojecten

Nieuwe perspectieven voor boeren
 Voedseducatie
 Direct energie uit mest

Kansrijke projecten

Ontwikkel- en duurzaamheidscentrum
 voor Duurzame Eiwitten (ODE)
 GreenTech Park Brabant

Kielzogprojecten

Inzet data voor vitale voorzieningen
 Voorzieningen voor internationale
 werknemers

Foodtour langs alle 33 kernen van Land van Cuijk (project Leefbaarheid in de dorpen)

2. Voortgang

Sinds het sluiten van de Regio Deal op 10 juli 2020 is in twee jaar al veel bereikt. Alle projectpartners zijn hard aan het werk en laten goede voortuitgang zien. Er zit nog steeds veel energie en enthousiasme zowel bij de uitvoerders van de 17 projecten als bij de bestuurlijk trekkers. Dit is een bevestiging dat we met de juiste thema's voor onze regio bezig zijn. Alle projectleiders geven aan hun doelstelling te gaan realiseren.

Bijlage 1 beschrijft per project de inhoudelijke en financiële voortgang en de looptijd per project. Een zogenoemd stoplichtenmodel (zie bijlage 2) wordt gebruikt om de ontwikkelingen van de projecten op inhoud, financiën, looptijd en planning te kunnen volgen.

2.1 Impact op de Regio Deal

Een overzicht van de behaalde resultaten is in samenvatting opgenomen. Er zijn verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze Regio Deal:

- Coronapandemie;
- Krapte op de arbeidsmarkt;
- Oorlog in Oekraïne;
- Gemeentelijke herindelingen en verkiezingen;
- Administratieve uitdagingen;
- Stroomstop.

Coronapandemie

Corona heeft impact gehad op het tempo en de wijze van uitvoering van veel van onze Regio Deal projecten. Diverse projecten hebben om die reden hun looptijd verlengd. Overleggen hebben in het najaar en de

winterperiode grotendeels digitaal plaatsgevonden. Iedereen is hier wel steeds vaardiger in geworden. Alle partijen waren blij dat in dit voorjaar ontmoetingen weer mogelijk waren. De meeste projectleiders gaven aan dat het ook nodig was om elkaar weer echt in de ogen aan te kijken, om de energie vast te houden en het goede gesprek te voeren. Eén project 'Voedseleducatie' kon pas in mei dit jaar starten met de uitvoering van de pilot op de basisscholen. Corona heeft daarnaast duidelijk gemaakt hoe belangrijk gezondheid en de woon- en leefomgeving zijn voor brede welvaart in onze regio.

'Als elektrotechnisch installatiebedrijf hebben we veel moeite om goed geschoold personeel te vinden. We zullen als werkgevers in de toekomst meer met elkaar moeten samenwerken in het opleiden van mensen.'

Jos van Schijndel, ondernemer en deelnemer werksessie 'Krapte op de arbeidsmarkt' van Noordoost Brabant Werkt

Krapte op de arbeidsmarkt

Krapte op de arbeidsmarkt speelt ook in onze regio. Het regionaal arbeidsmarktprogramma (Noordoost Brabant Werkt) heeft dit daarom als hoofdpoging voor 2022 benoemd. De krapte heeft ook invloed op de uitvoering van projecten. Diverse gemeenten kampen met tekort aan voldoende en gekwalificeerd personeel voor complexe (gebieds)opgaven. Dit zorgt voor vertraging in de uitvoering van die projecten. Oplossingen worden gevonden door middelen aan te wenden voor de inhuur van extra capaciteit.

Oorlog in Oekraïne

In februari werden we geconfronteerd met de oorlog in Oekraïne en de daarmee samenhangende energiecrisis. We worden geconfronteerd met oplopende grondstofprijzen die o.a. van invloed zijn op de voedselketens. Onderhandelingen over diverse businesscases in de projecten worden door de prijsstijgingen complexer en duren langer. Wat we verder merken is dat projecten, die afhankelijk zijn van technische onderdelen uit het buitenland, kampen met een leveringstekort en daardoor langere looptijd van het project nodig hebben. Een aantal gemeentelijke projectleiders en uitvoerders konden enige maanden minder tijd besteden aan het Regio Deal project, omdat zij intern werden ingezet voor de organisatie van de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Stijgende prijzen zullen waarschijnlijk een positieve bijdrage leveren aan het urgentiegevoel om effectiever met voedsel(productie) en grondstoffen om te gaan. Relevant omdat onze regio een uniek agrifood cluster heeft. Nieuwe technieken kunnen ons hierbij helpen.

Bijeenkomst voor gemeenten kansen van de regio deal voor bedrijven bij SPARK

Gemeentelijke herindelingen en verkiezingen

Onze regio bestaat sinds 1 januari 2022 uit 11 gemeenten. In zeven gemeenten waren in november 2021 al herindelingsverkiezingen. Vijf gemeenten zijn gefuseerd tot het Land van Cuijk. De gemeenten Uden en Landerd vormen inmiddels de gemeente Maashorst. Vught en Boxtel hadden in november 2020, ook vanwege gemeentelijke herindelingen, al verkiezingen gehad. In de overige zeven gemeenten vonden de reguliere gemeenteraadsverkiezingen afgelopen maart plaats. Op dit moment loopt er een regionale inventarisatie van alle collegeprogramma's. In een volgende rapportage kunnen we melden of er verschuivingen in de regionale opgaven zijn. Voor de uitvoering van verschillende Regio Deal projecten hebben de herindelingen en verkiezingen geleid tot vertragingen.

Soms doordat bestuurlijke kopgroepen tijdelijk stillagen of omdat ambtenaren door de herindelingen op een nieuwe functie werden geplaatst.

De bovenstaande ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat elf projecten inmiddels een langere looptijd hebben, dan in hun projectfiche 6.0 en nulmeting aangegeven. Acht projecten sluiten uiterlijk 31 december 2024 hun project af. Dat is de uiterste datum. De overige projecten zijn eerder afgerond.

Ook laten de ontwikkelingen het besef groeien dat we als regio met onder andere de Regio Deal moeten blijven bouwen aan een sterke basis voor de toekomst en de kwaliteit van de leefomgeving. De focus ligt hierbij op het beter doen in plaats van meer.

HBO voedselverspillingschallenge.

Administratieve uitdagingen

De Regio Deal is een nieuw instrument waar naast rijks gelden ook overige publieke gelden, zoals die van de provincie, op worden ingezet. Al gaandeweg is een en ander duidelijk geworden, zoals de btw-kwestie. Voor de rijksmiddelen geldt dat penvoerders die btw kunnen terughalen uit het btw-compensatiefonds een hierop aangepaste subsidie ontvangen. Dit was op voorhand voor de betreffende projecten niet volledig duidelijk geworden uit de informatie van de kassier. Gevolg is dat sommige projecten dus minder middelen tot hun beschikking hebben dan oorspronkelijk begroot. Dit betreft de grotere projecten. Binnen de project-begrotingen is ruimte gevonden om dit te compenseren. Een belangrijke publieke co-financier is de provincie Noord-Brabant. De provincie heeft een eigen subsidie-regeling. Deze subsidie is exclusief btw. Wijzigingen in looptijd of aanvullende vragen dienen bij de provincie

separaat te worden aangevraagd/gesteld. Door drukte bij de provincie blijven dossiers langer liggen dan gewenst. Met name de projecten die gelden doorzetten naar deelprojecten hebben hier in de uitvoering last van gehad. De provincie werkt aan een oplossing.

Tijdelijke stroomstop

Na de voortgangsgesprekken met alle projectleiders, kwam later in juni 2022 het nieuws dat er tijdelijk geen nieuwe aansluitingen voor grootgebruikers kunnen worden aangevraagd voor het elektriciteitsnetwerk in Noord-Brabant en Limburg. Dit geldt met name voor nieuwe bedrijven en bedrijven die willen uitbreiden. Het Regio Deal project 'GreenTech Park Brabant' kan hier last van krijgen. Het is een nieuw bedrijventerrein voor naar inschatting 10 - 15 bedrijven. Dat zou dan niet door kunnen gaan.

2.2. Samenwerkingen en kruisbestuivingen

De Regio Deal laat in de praktijk zien dat er veel wil is om samen te werken en van elkaar te leren. De projectleiders ontmoeten elkaar minimaal twee keer per jaar waarbij kennismaking met andere Regio Deal projecten een vast onderdeel is. Dit heeft geleid tot mooie onderlinge uitwisseling. Voor verbinding met de regionale opgave Transitie Landbouw organiseerden we in april een sessie tussen verschillende projectleiders Regio Deal en de procesregisseur. Toelichting en input op het koers-document 'Transitie Landbouw op dreef' werd geleverd.

'De Regio Deal is een smeermiddel voor regionale samenwerking. We bereiken meer concrete resultaten. Het is ook een goede aanpak gebleken om ondernemers, onderwijsinstellingen en inwoners te betrekken bij het versterken van de brede welvaart.'

*René Peerenboom,
regiomanager RNOB*

Belang van samenwerking zichtbaarder

Binnen verschillende Regio Deal projecten werken meerdere gemeenten met elkaar samen. Ook hier heerst volop enthousiasme. Kennissessies en overleggen worden door de projecten georganiseerd, zodat niet iedere gemeente zelf het wiel hoeft uit te vinden. Middelen worden zo efficiënt ingezet. De Regio Deal maakt op alle niveaus het belang van samenwerken zichtbaarder. De programmaorganisatie heeft [in kaart gebracht](#) welke kennis in de verschillende Regio Deal projecten wordt opgedaan. Denk hierbij aan thema's

'Brede welvaart is ons kompas. Niet alleen op provinciaal en regionaal niveau, maar ook op lokaal niveau mogen we meer denken in termen van brede welvaart in plaats van in euro's.'

*Elies Lemkes, gedeputeerde provincie Noord-Brabant en lid DB+ van de Regio Deal.
[Lees hier het hele interview](#)*

zoals gebiedsgerichte aanpak en circulaire economie. Dit is een eerste stap om ambtenaren en bestuurders meer gebruik te laten van de kennis en kansen die de Regio Deal biedt. Hier willen we het komend jaar nog meer aandacht aan besteden, want hier is nog winst te behalen. De inventarisatie wordt voor de zomer uitgerold.

Samenwerking met de provincie

Steeds duidelijker wordt dat gemeenten en provincie samen moeten werken aan brede welvaart. Recente

ontwikkelingen rondom ruimte, stikstof en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) versterken de noodzaak tot samenwerking in grote opgaven. Op bestuurlijk niveau vinden gesprekken plaats. In alle sleutelprojecten van de Regio Deal heeft de provincie een actieve bijdrage (een overzicht staat op bladzijde 8). Ook op andere dossiers zoals herijking detailhandelsvisie, arbeidsmarkt, internationale werknemers, voedsel-educatie en duurzame bedrijventerreinen wordt in de uitvoering kennis door de provincie ingebracht.

Energie uit mest was aanwezig op de FrieslandCampina Open Boerderijdag bij boer Hanegraaf in Maren-Kessel

Samenwerking met het Rijk

Vorig jaar heeft een aantal Regio Deal projecten contacten met ministeries gelegd om hen te laten meedenken over de opstart van het project. Sommige projectleiders hebben zelf de contacten. Andere projectleiders zijn door de dealmaker van het Rijk in contact gebracht met de juiste ambtenaren. Dit leidde tot interessante uitwisselingen. De lessen uit de projecten 'Puzzelen met ruimte' en 'Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied' zijn interessant voor het nationaal programma landelijk gebied. Afgelopen periode zijn geen nieuwe contacten tot stand gekomen, voornamelijk vanwege de overdracht van de Regio Deals naar het Ministerie van BZK en de reorganisatie bij het Ministerie van LNV. Het is nog niet bekend welke ambtenaren welke dossiers onder hun hoede gaan nemen.

Secretaris-generaal Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedsel Jan-Kees Goet bezoekt onze regio

Op bestuurlijk niveau wordt steeds meer de samenwerking met het Rijk gezocht. Zo was Marc Hamelaers, manager Regio Portefeuille van het Ministerie van LNV, in oktober 2021 één van de sprekers op de bestuurlijke heidag van RNOB. Een ander voorbeeld is het werkbezoek dat de secretaris-generaal van dit ministerie, Jan-Kees Goet, in februari bracht aan onze Regio Deal.

Knel- en aandachtspunten die uit de voortgangsgesprekken naar voren komen voor het Rijk-regio-provincie overleg zijn:

- Ontbreken wetgeving circulair slopen;
- Onduidelijkheid rondom de saneringsregeling;
- Ontbreken standpunt over een landelijk migratie-informatiepunt;
- Voedselverspilling hoger op klimaatagenda, nu versnipperd over verschillende departementen;

- Maak het gebruik van bokashi (bodemverbeteraar) mogelijk vanuit één overheid, nu versnipperd over verschillende departementen;
- Maak gebruik van integrale gebiedsprocessen, gebruik ervaringen van provincie en regio, bijvoorbeeld vanuit 'Puzzelen met ruimte' en 'Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied'.

RNOB, het Rijk en provincie werken, in het verlengde van de deal, samen aan het tegengaan van ondermijning in het landelijke gebied. De pilot 'Samen de handen uit de mouwen', waaraan ook de Veiligheidsregio en de ZLTO hun bijdrage leveren, is in uitvoering. Diverse activiteiten zijn in gang gezet, zoals het opstellen van een voorbeeld huurovereenkomst voor agrarische bedrijfspanden en een indicatorenset waarmee de kwetsbaarheid van een bedrijf in beeld kan worden gebracht.

Uitreiking certificaat Technische Oriëntatie (SPARK Makers Zone)

'Ik ben blij met de kanskaart en gebruik 'm inmiddels standaard bij elk keukentafelgesprek bij de ondernemers in het buitengebied.'

*Jos van de Steeg, accountmanager bedrijven gemeente Meierijstad
Lees [hier](#) meer over de kanskaart*

Een ander overkoepelend thema benoemd in de Regio Deal is circulaire economie:

- Regionale bestuurders hebben aangegeven op korte termijn geen nieuwe activiteiten of projecten hierop te kunnen starten. De focus ligt op het goed uitvoeren van de lopende projecten en het leggen van verbindingen.
- Twee extra gemeenten (Oss en Boxtel) hebben zich aangesloten bij de verspillingvrije week in september 2022.
- Het project 'Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied' heeft circulair slopen als thema bijgevoegd.

'Elk cluster van de HAS Hogeschool is verbonden aan de Regio Deal.'

*Petruschka Claassens, directeur Food & Industry, HAS Hogeschool
Lees [hier](#) meer over de projectleidersbijeenkomst*

Ondernemers, onderwijsinstellingen en inwoners

Veel Regio Deal projecten werken met en voor ondernemers. Een aantal Regio Deal projecten biedt extra kansen voor ondernemers om innovatie in de bedrijfsvoering en nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen en door te voeren. In het overzicht ['Extra kansen voor ondernemers in Noordoost-Brabant door Regio Deal'](#) hebben wij deze kansen op een rijtje gezet.

Projectleidersbijeenkomst over samenwerken met kennisinstellingen

AgroProeftuin de Peel

Met dit overzicht kunnen projectleiders van de Regio Deal, bestuurders en ambtenaren ondernemers nog beter adviseren en met elkaar in verbinding brengen. De bestuurders en ambtenaren economie ontvangen twee keer per jaar een update over het aantal bedrijven dat gebruik maakt van de kansen.

'Ik zie het als een verrijking van mijn agrarische kennis.'

Teun Verreijken, HAS student over afstudeeropdracht bij 'Direct energie uit Mest'

[Lees hier](#) het artikel over het Regio Deal Project Direct energie uit Mest

Ook diverse onderwijsinstellingen (primair onderwijs (po), voorgezet onderwijs (vo), mbo, hbo en wo) zijn bij een groot aantal Regio Deal projecten betrokken. De projectleidersbijeenkomst van maart stond in het teken van kennis delen over hoe je onderwijsinstellingen goed kunt betrekken bij projectontwikkeling en -uitvoering.

Inwoners denken vooral mee bij de vraagstukken over inrichting van gebieden, de leefbaarheid in de kleine kernen en hun bijdrage aan een circulaire economie. Meerdere Regio Deal projecten zetten jongeren en studenten in bij de uitvoering van het project, bijvoorbeeld in de vorm van een afstudeeropdracht of een challenge.

We zien dat door de Regio Deal een inspirerende beweging op gang is gebracht in het partnerschap tussen Rijk, provincie, regio en andere stakeholders, waaronder bedrijfsleven en kennisinstellingen. De Regio Deal geeft

'Door de Regio Deal kwam een aantal verpakkingsbedrijven voor het eerst bij elkaar. Ze kenden elkaar wel, maar werkten nog niet samen.'

Cindy Hagenstein, beleidsmedewerker Economie van de gemeente Oss

[Lees hier](#) het artikel over het innovatieprogramma circulaire verpakkingen

een impuls aan een meer integrale aanpak waarbij iedereen zijn kennis en kunde inzet. Zo werken we aan oplossingen voor de grote maatschappelijke opgaven.

Samenwerking met andere Regio Deals

Binnen twee projecten werken we samen met projecten uit andere Regio Deals:

- Het project 'Voedseleducatie' is een gezamenlijk initiatief van RNOB, Greenport Venlo en Regio FoodValley (Ede/Wageningen). Zij hebben de stichting Keukenkanjers opgericht om uitvoering te geven aan hun ambities.
- Het project 'AgroProeftuin de Peel' heeft met andere regio's afstemming door het netwerk van vijf LNV-experimenteergebieden voor de realisatie van kringlooplandbouw. Met name met de Achterhoek en Noord-Nederland wordt kennis uitgewisseld. Het Ministerie van LNV heeft een sessie 'leren en uitwisselen' georganiseerd voor zeven Regio Deals, waaronder die van Noordoost-Brabant.

2.3 Pijler Goed leven: verbeteren van het blijfklimaat

Deze pijler bevat 8 projecten, waarvan één sleutelproject, drie verbindingprojecten en vier kleinere projecten.

Leefbaarheid

We zien de beweging, mede ondersteund door het sleutelproject 'Leefbaarheid in de dorpen', dat overheden steeds meer samenwerken met inwoners om ervoor te zorgen dat mensen graag in onze regio wonen en werken. Inwoners leveren input en maken plannen om hier ook zelf aan bij te dragen. Kennis en ervaringen worden gebundeld op het platform van het gelijknamige project 'leefbaarheid in de dorpen'. In september staat het leefbaarheidsfestival gepland.

Digitalisering en de populariteit van internetwinkels vormen een bedreiging voor fysieke winkels. Hierdoor komt het voorzieningenniveau onder druk te staan. Dit is door de coronacrisis nog meer versterkt. Het verbindingproject 'Transformatie centra middelgrote steden' is daarom met alle gemeenten, centrummanagers en ondernemers gestart om de regionale detailhandelssisie te herijken. Het concept van de herijking wordt in juli 2022 besproken met de bestuurders.

Personeel

De werkloosheid in onze regio is laag. Veel inwoners zijn aan het werk. Werkgevers ondervinden steeds meer problemen van een tekort aan (geschikt) personeel. Ook de aard van het werk verandert. De dynamiek op de arbeidsmarkt wordt steeds groter. De verbindingprojecten 'Klaar voor de banen van de toekomst' en

'Ik wist niet zeker of mijn toekomst in de techniek lag. Ik overweeg nu om een opleiding te gaan volgen aan de Leidse instrumentmakersschool.'

Fenna Driessen, deelnemer traject techniekoriëntatie (TTO) van 'SPARK Makers Zone'

'Spark Makerszone' sluiten hier met hun breed palet aan activiteiten succesvol op aan.

Internationale werknemers zijn onmisbaar voor onze regionale economie. In Noordoost-Brabant wonen en werken naar schatting zo'n 26.000 - 30.000 internationale werknemers. Binnen het kielzogproject 'Voorzieningen voor arbeidsmigranten' is het regionale kader vastgesteld voor goede, veilige en kwalitatieve huisvesting en integratie en participatie van internationale werknemers. Het is nu aan iedere gemeente - na lokale instemming - om dit kader te implementeren. Actieve lobby is gevoerd om voor deze groep werknemers in heel Nederland goede informatiepunten op te starten, zodat niet iedere gemeente of regio zelf het wiel hoeft uit te vinden. Het Rijk moet hierop nog een standpunt innemen.

Panelbijeenkomst bij Nieuwe perspectieven voor boeren

Pilots Keukenkanjers van start in Noordoost-Brabant

Gezondheid

Gezondheid is heel belangrijk. Dat werd met de coronacrisis nog duidelijker. Het ondersteuningsproject 'Voedseleducatie' vergroot het bewustzijn van jonge

'Het belang van voedingseducatie lijkt me overduidelijk. Samen voor een gezonde generatie. Ik ben er trots op dat we elkaar in onze regio hebben gevonden en hoop dat dit de opmaat is voor verdere samenwerking.'

*Kees van Rooij, burgemeester Meierijstad en voorzitter van de Stichting Keukenkanjers
Lees hier meer over de start van Keukenkanjers*

kinderen over het belang van goede voeding. Na een aantal keren uitstel door corona zijn de eerste pilots op de scholen nu echt van start.

Nieuwe perspectieven

Door de transitie in de landbouw gaan agrariërs op zoek naar nieuwe bedrijfsmodellen. Het ondersteuningsproject 'Nieuwe perspectieven voor boeren' heeft 18 ondernemers geholpen om nieuwe (bedrijfs)plannen op te stellen.

Data voor publieke instellingen

Digitalisering zorgt ervoor dat steeds meer data beschikbaar komen. Dit biedt kansen ook voor gemeenten om hun beleidskeuzes beter te onderbouwen. Het kielzogproject 'Inzet Data voor voorzieningen' heeft een dashboard voor beleids-

makers ontwikkeld. Het instrument wordt als eerste gebruikt in de gemeente Maashorst. In het najaar wordt de tool gedemonstreerd aan alle gemeenten, zodat ook zij hier gebruik van kunnen maken.

'Kweekvles wordt straks een verbreding, een aanvulling op mijn verdienmodel.'

Leon Moonen, deelnemer 'Nieuwe perspectieven voor boeren'

Lees hier meer over 'Nieuwe perspectieven voor boeren'

2.4 Pijler Fijn wonen: slim inrichten van de leefomgeving

Twee sleutelprojecten en één verbindingsproject zijn onderdeel van deze pijler.

Gebiedsgerichte aanpak

Het landelijk gebied speelt een cruciale rol in de beantwoording van actuele maatschappelijke opgaven. Het kabinet heeft daarom ook besloten tot het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). In twee projecten wordt al veel ervaring opgedaan met een integrale

'Als we allemaal afzonderlijk van elkaar de landbouw-, energie-, klimaat en verstedelijkingsopgaven willen oplossen, dan heb je wel zes keer de oppervlakte van de regio nodig aan ruimte.'

Mario Jacobs, Dijkgraaf Aa en Maas en bestuurlijk opdrachtgever 'Puzzelen met ruimte'

Figuur 1 Beschrijving project 'Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid'

gebiedsgerichte aanpak. 17 gebieden met een complexe en uitdagende inrichtingsvraag zijn in kaart gebracht:

- Zeven gebieden vallen binnen het project 'Puzzelen met ruimte' en krijgen ondersteuning van een interdisciplinair koppelteam (waterschap, gemeente en provincie) om zo goed mogelijk alle kansen van het gebied te benutten.
- Tien gebieden waar agrariërs hun bedrijfsactiviteit beëindigen, horen bij het project 'Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied'.

Beide projecten zoeken elkaar steeds vaker op om slimme verbindingen te maken en van elkaar te leren.

Kennissessie 'Boeren met Kennis' van AgroProeftuin de Peel

Kringlooplandbouw

De omslag naar kringlooplandbouw staat centraal in het sleutelproject 'AgroProeftuin de Peel'. Door de Regio Deal zijn er meer mogelijkheden om ondernemers hierbij te ondersteunen onder andere door:

- Inzet van de bijdrage- en subsidieregelingen. Vijftien bijdragen zijn goedgekeurd.
- Verschillende systeemveranderingsprojecten zijn gestart.
- 16 experimenten worden op de centrale proeflocatie (Middenpeelweg bij Zeeland) uitgevoerd.
- Veel aandacht wordt besteed aan kennisdeling, o.a. via vier verschillende themadagen 'Boeren met kennis'.

'Precisielandbouw deed mijn opa ook al: het is niks meer of minder dan het juiste doen, op het juiste moment, op de juiste plek.'

Jacob van den Borne, projectpartner en ondernemer tijdens de AgroProeftuin de Peel themadag 'Hele jaar groen met data en tech'

Samenwerken aan een Slimme Varkensketen in AgriFoodInnovation

2.5 Pijler Anders werken: ontwikkelen van een economisch perspectief

De coronapandemie en de oorlog in Oekraïne geeft de transitie in de voedselketen een impuls: op weg naar een duurzaam systeem van landbouw en voedselverwerking. Het thema voeding en gezondheid staat prominent op de agenda's van overheden, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven. Alle zes innovatieve projecten, gericht op het bieden van toekomstperspectief voor ondernemers in de AgriFood sector en de cross-overs met een aanpak voor milieu- en klimaatvraagstukken, zijn in uitvoering.

Systeminnovaties AgriFood

De Regio Deal maakt twee systeemspelingen van het sleutelproject 'AgriFoodInnovation' versneld mogelijk, namelijk de digitale gewasketen en de

slimme varkensketen. Het bedrijfsleven bracht hiervoor vier bijbehorende business cases in. De ondernemers werken samen met kennisinstellingen aan toepassingen van de nieuwste technieken en methoden. Het aantal bedrijven dat bij de verschillende cases aansluit, groeit ieder kwartaal.

'De Regio Deal maakt werk van de kansrijke verbinding tussen agri, food en tech om ons voedsel niet alleen slimmer maar vooral ook duurzamer te produceren.'

Roel Schutten, directeur AgriFood Capital

Afstudeerders HAS Hogeschool organiseren de Dag van de Duurzame verpakking 2022

Verspillingsvrije ketens van voedsel en voedselverpakkingen

Het tegengaan van voedselverspilling in de keten en bij de consument levert een belangrijke bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstelling. Noordoost-Brabant wil uitblinken en (inter)nationaal koploper zijn als het gaat om het realiseren van verspillingsvrije ketens van voedsel en voedselverpakkingen. Het sleutelproject 'Circular Food Center' voert heel succesvol verschillende activiteiten uit, gericht op ondernemers en in samenwerking met diverse kennisinstellingen. Meer dan 100 bedrijven zijn aangesloten bij Stichting Samen

Tegen Voedselverspilling of het innovatieprogramma circulaire verpakkingen. De jaarlijkse week tegen de voedselverspilling is belangrijk om consumenten te bereiken.

Data en ondernemers

Door automatisering en digitalisering zijn steeds meer data beschikbaar. In het sleutelproject 'Datagedreven agrifoodregio' worden MKB-ondernemers geactiveerd om in hun eigen bedrijfsvoering met data aan de slag te gaan. De uitvoering heeft, door wisseling in de projectleiding, enige tijd stilgelegd. Achter de schermen is hard gewerkt om de data-klantreis voor de onder-

nemer gereed te krijgen. Op de Data Week NL in juni wordt het aanbod gepresenteerd en kunnen ondernemers die zich aanmelden, goed worden geholpen.

Eiwittransitie

Een belangrijk thema in de provinciale innovatieagenda Landbouw en Voedsel is de eiwittransitie. Het project 'Ontwikkelcentrum voor Duurzame dierlijke Eiwitten' (ODE) heeft het haalbaarheidsonderzoek positief afgerond. Nu worden de plannen verder uitgewerkt, waarbij eind dit jaar duidelijk moet worden of partijen ook bereid zijn over te gaan tot de benodigde investeringen en realisatie van het centrum.

'Je keukenkastje, koelkast en vriezer zijn echte schatkisten. Vaak kom je al een heel eind met wat je nog in huis hebt. Leuk om je creativiteit los te laten en om zonder voedsel te verspillen iets lekkers en gezonds op tafel te zetten.'

Ingrid van Rijen, verspillingsvrije held en foodblogger uit Sint-Oedenrode

'In het voedselproductiesysteem zullen dieren zoals het varken en de kip een steeds grotere rol gaan spelen in het sluiten van kringlopen en het tegengaan van voedselverspilling.'

Angela van der Sanden, projectleider ODE
[Lees hier meer over het project](#)

Mestverwaarding

Mest blijft een belangrijk vraagstuk. In het ondersteuningsproject 'Direct energie uit mest' is een proefinstallatie geïnstalleerd bij een melkveehouder in de gemeente Oss. Hier wordt data verzameld. Met hulp van HAS studenten wordt geanalyseerd of het rendabel is om direct energie uit mest op het boerenbedrijf te produceren en te verwaarden. In oktober dit jaar is de analyse gereed. Op basis hiervan worden keuzes voor het vervolg gemaakt.

Aankomst van de mestverwaardingsinstallatie (project Direct energie uit mest)

Duurzame bedrijventerreinen

We werken in de regio aan duurzame bedrijventerreinen. Het kansrijke project 'GreenTech Park Brabant' is hier een voorbeeld van. Drie gebiedsdagen voor ondernemers en omwonenden zijn georganiseerd. De input wordt nu verwerkt in een ambitie-document voor het college van de gemeente Boxtel.

'Het vergisten van koeienmest leidt tot wel vier waardevolle reststromen: biogas, grondverbeteraar, kunstmestvervanger en water.'

Gert Jan Roefs, ondernemer 'Direct energie uit mest'
[Lees hier meer over het project](#)

Samenwerken aan brede welvaart in Noordoost-Brabant

3. Brede welvaart

Het streven naar brede welvaart wordt door overheden steeds vaker als doel benoemd. Economische groei betekent immers niet automatisch ook maatschappelijke bloei. Deze groei kan leiden tot negatieve effecten bijvoorbeeld op het milieu en de ongelijkheid in de samenleving. Bij brede welvaart gaat het niet alleen om het vergroten van de (materiële) welvaart gemeten via de indicator bruto binnenlands product (bbp), maar vooral om het welzijn en welbevinden van mensen. Het gaat om de kwaliteit van leven; wat mensen van waarde vinden. Dat wordt sterk bepaald door de directe leefomgeving.

Elke regio heeft iets eigens en unieks. Ook in de manier waarop opgaven worden opgepakt en inwoners samen

zorgen voor een leefbare regio met perspectief. Ze wonen, werken, recreëren er en volgen er een opleiding. In een Regio Deal sluit het Rijk aan op die eigen kracht en specifieke opgaven. Rijk en regio werken zo samen aan een brede welvaart.

Bijlage 3 geeft weer aan welke onderdelen van brede welvaart de drie pijlers bijdragen. Alle projecten geven op hun eigen wijze invulling aan de kwaliteit van leven en/of de leefomgeving.

Het in data duiden, is lastig. Onze drie pijlers van de Regio Deal zijn qua omvang te beperkt om een aantoonbaar effect te kunnen leveren aan de CBS-indicatoren voor het meten/volgen van (trends van)

brede welvaart. Wat we wel kunnen waarnemen is dat de Regio Deal een vliegwiel is voor integrale aanpak van onze belangrijke regionale opgaven. Partijen in de regio weten elkaar, zowel op bestuurlijk, tactisch als uitvoerend niveau steeds beter te vinden.

3.1 CBS Regionale Monitor Brede Welvaart

Deze voortgangsrapportage gebruiken we om inzicht te geven in hoe onze regio ervoor staat. Het CBS brengt sinds begin 2021 [de Brede Welvaartsmonitor](#) uit. Deze monitor draagt er onder andere aan bij dat we steeds meer een gezamenlijke taal gaan gebruiken voor het begrip brede welvaart. Het nodigt uit om bij besluiten niet alleen economische afwegingen te maken, maar nadrukkelijker ook rekening te houden met alle elementen die voor mensen waarde hebben. De monitor wordt nog jaarlijks aangevuld en verbeterd. Brede welvaart is nog lang niet uitontwikkeld. Aan de hand van meer dan 40 indicatoren die inwoners van waarde vinden, geeft de monitor een breed en divers beeld van de staat en ontwikkeling van de regionale samenleving. De indicatoren zijn verdeeld over acht thema's: welzijn, materiële welvaart, gezondheid, arbeid en vrije tijd, wonen, samenleving, veiligheid en milieu. Per indicator wordt gekeken naar de positie van de regio ten opzichte van andere regio's.

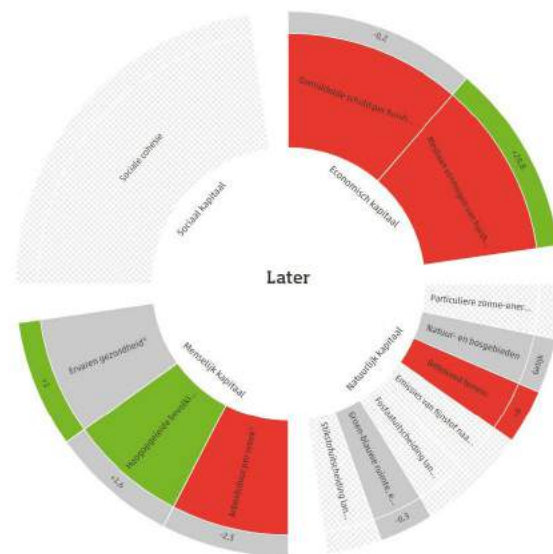
Het beeld voor Noordoost-Brabant 'Hier & nu' en 'Later' op de acht thema's en indicatoren per januari 2022 staat op de volgende pagina.

Hier & nu, Noordoost-Noord-Brabant

Later, Noordoost-Noord-Brabant

Leefbaarheid in de Dorpen startte een community voor heel Noordoost-Brabant

Brede Welvaart 'Hier & nu' betreft de persoonlijke kenmerken van mensen en de kwaliteit van de omgeving waarin zij leven. De regio Noordoost-Brabant heeft zich ten opzichte van andere regio's met name positief ontwikkeld (groen) op het vlak van:

- Materiële welvaart: indicatoren 'mediaan besteedbaar inkomen' en 'bruto binnenlands product';
- Arbeid en vrije tijd: indicatoren 'netto en bruto arbeidsparticipatie' en 'hoopopgeleide bevolking';
- Samenleving: 'vertrouwen in instituties';
- Milieu: 'kwaliteit van het zwembad'.

Minder positieve ontwikkelingen (rood) zitten met name op het vlak van:

- Wonen: indicatoren 'tevredenheid met de woonomgeving' en 'afstand tot café, e.d.';
- Samenleving: 'vrijwilligerswerk';
- Milieu: 'natuurgebied per inwoner'.

Brede Welvaart 'Later' betreft de hulpbronnen die volgende generaties nodig hebben om eenzelfde niveau van welvaart te kunnen bereiken als de huidige generatie. In de dimensie 'Later' heeft de regio Noordoost-Brabant zich met name positief ontwikkeld op het vlak van menselijk kapitaal. Het opleidingsniveau van de regio stijgt. De indicatoren 'arbeidsduur per week', 'bebouwd terrein (% van totale oppervlakte land)', 'gemiddelde schuld per huishouden' en 'mediaan vermogen van huishoudens' verslechteren bij ongewijzigd beleid (rood).

Het is overigens een illusie dat alles in het groen komt. Keuzes hebben immers een effect op een andere indicator, of voor later of elders. De CBS-monitor is gebruikt om met bestuurders en directeurs van de partners van onze Regio Deal in gesprek te gaan. We staan er als regio goed voor in het 'Hier & nu'. In deze gesprekken merken we dat er veel meer tijd en informatie nodig is om de indicatoren goed te doorgronden.

Pixelfarming op de Floriade in Almere 2022

Bijvoorbeeld: is 'de afstand tot het café' verslechterd, omdat cafés zijn gesloten en/of is er meer gebouwd in buitenwijken, waardoor de afstand tot het café is vergroot. We streven in onze regio daarbij niet altijd naar meer (groei), maar vooral naar beter. Het is belangrijk om onze brede welvaart voor de toekomst vast te houden.

Iedere twee jaar wordt [een monitor](#) uitgebracht over de stand van zaken in Noordoost-Brabant op ecologisch, economisch en maatschappelijk gebied. Dit jaar wordt deze monitor vernieuwd en verder uitgebreid. De monitor komt in oktober beschikbaar.

3.2 Nieuwe Regio Deal

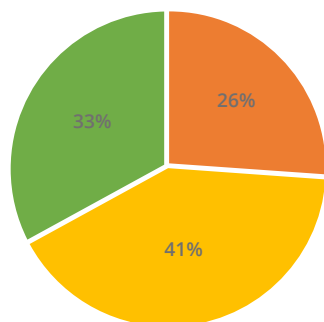
In het coalitieakkoord van Rutte IV zijn grote bedragen gereserveerd voor de aanpak van grote maatschappelijke opgaven: het klimaatprobleem, de stikstofvervuiling en de woningnood. Steeds duidelijker blijkt dat het platteland een cruciale rol speelt in de beantwoording van de grote vraagstukken. Het is duidelijk dat stad en platteland, Randstad en regio op elkaar zijn aangewezen. Zo is er 900 miljoen euro gereserveerd om nieuwe deals tussen Rijk en regio's te sluiten. De middelen worden over drie tranches verdeeld. Middelen die ingezet kunnen worden om

regionale opgaven aan te pakken. Die de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeteren voor inwoners en ondernemers. Er is enthousiasme in de regio voor het instrument Regio Deal. De propositie voor de vierde tranche dient uiterlijk 15 november 2022 bij het Rijk binnen te zijn. Dit komt voor onze regio te vroeg. We starten dit jaar nog wel de verkenning om in de vijfde tranche wel een voorstel aan het Rijk te doen.

4. Financiële realisatie

De Regio Deal geeft de regio Noordoost-Brabant een financiële impuls van bijna 40 miljoen euro, waarvan 10 miljoen van het Rijk. Onderstaande tabel geeft aan hoe deze Rijksmiddelen over de drie pijlers zijn verdeeld.

Overzicht bijdrage Rijk

■ Pijler Goed Leven ■ Pijler Fijn Wonen ■ Pijler Anders Werken

Bijna 18 miljoen financiering komt van provincie Noord-Brabant en de 11 gemeenten en twee waterschappen (overige publieke cofinanciering) samen. Bijna 12 miljoen is afkomstig van overige partijen, zoals bijdragen van ondernemers.

Het volledige voorschot (€ 9.744.000) hebben we van het Rijk ontvangen. € 256.000 is gestort in het btw-compensatiefonds (BCF). Totaal een bedrag van 10 miljoen.

4.1 Realisatie juli 2020 - mei 2022

In het overzicht op de volgende pagina staan de gerealiseerde uitgaven tot en met april 2022 per pijler. Een aantal penvoerders (8) leggen gelden door aan deelprojecten. Daar waar deze gelden of subsidies al zijn uitbetaald, zijn deze in onderstaande tabel opgenomen. Dit overzicht sluit niet volledig aan op de SiSa verantwoording, omdat daar alleen de daadwerkelijke bestedingen (van zowel de penvoerders als de

organisaties die doorgelegde gelden hebben ontvangen) in worden vastgelegd en gecontroleerd. SiSa is de formele, financiële verantwoording van de kassier aan het Rijk. Jaarlijks controleert een eigen accountant van de projectuitvoerders de gemaakte kosten. Deze gecontroleerde uitgaven worden aan de kassier verstrekt. De kassier verzamelt en verstuurt de SISA Regio Deal in jaar T+1 op uiterlijk 15 juli aan het Rijk.

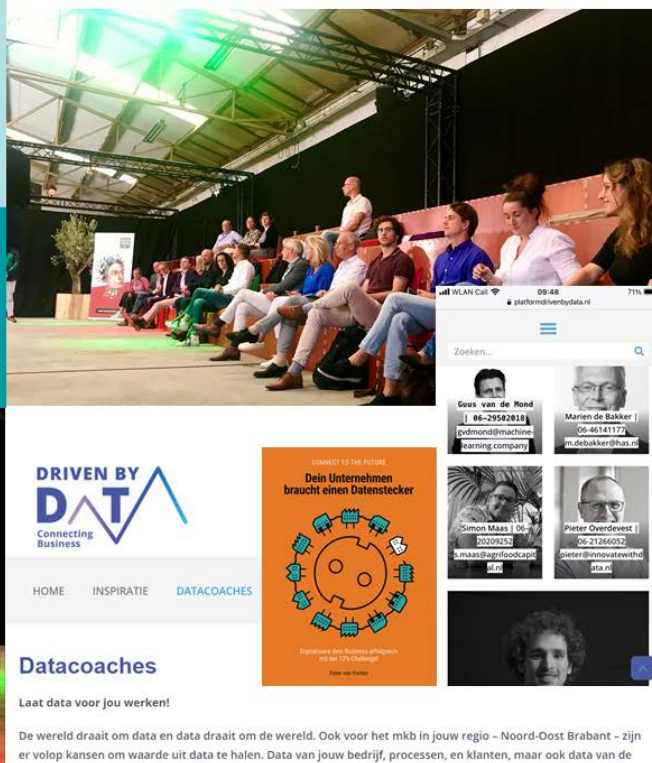
	april 2022	Projecten pijler goed leven	Projecten pijler fijn wonen	Projecten pijler anders werken	Uitvoeringskosten	Totaal
Bijdrage Rijk Regio Deal	Realisatie VR4	€ 2.555.000	€ 3.950.000	€ 3.195.000	€ 300.000	€ 10.000.000
	% gerealiseerd	45%	29%	30%	47%	34%
Bijdrage gemeenten en waterschappen	Realisatie VR4	€ 5.480.500	€ 3.490.000	€ 645.000	€ 240.000	€ 9.855.500
	% gerealiseerd	38%	18%	47%	102%	33%
Provincie Noord-Brabant	Realisatie VR4	€ 1.720.000	€ 1.550.000	€ 5.335.000	€ 100.000	€ 8.705.000
	% gerealiseerd	10%	0%	16%	58%	12%
Overige Financiering	Realisatie VR4	€ 322.500	€ 900.000	€ 10.492.531	€	€ 11.715.031
	% gerealiseerd	28%	50%	43%		43%
Totaal exclusief overige financiering	Realisatie VR4	€ 9.755.500	€ 8.990.000	€ 9.175.000	€ 640.000	€ 28.560.500
	% gerealiseerd	35%	20%	23%	69%	27%
Totaal inclusief overige financiering	Realisatie VR4	€ 10.078.000	€ 9.890.000	€ 19.667.531	€ 640.000	€ 40.275.531
	% gerealiseerd	35%	22%	33%	69%	32%
Totaal gerealiseerde publieke cofinanciering						€ 4.324.098
Percentage van begrote publieke cofinanciering						23%
Percentage van benodigde publieke cofinanciering						43%

Opening: Maak werk van data
 Spreker(s) Maddy Reijers-van Stekelenburg (Projectleider Data-economie)
 Locatie Data Week NL Hoofdlocatie

Datacoaches van Datagedreven agrifood regio zijn actief in de Data Week NL

4.2 Doorkijk

Geen enkel project heeft nu aangegeven rijksmiddelen over te houden wat door het DB+ zou kunnen worden ingezet als herbestemming. In de tabellen in bijlage 1 geeft de kleurcode oranje aan dat projecten mogelijk wel gaan onderbesteden. Dit is dan tijdens het voortgangsgesprek aangegeven. Het gaat om vijf projecten. Er is per project ook een voorspelling gevraagd naar de realisatie van de publieke cofinanciering. Hier wordt ook geen onderschrijving op verwacht.

Na indienen van de projectfiches en nulmetingen in het najaar 2020 hebben elf projecten de projectperiode verlengd of gaan deze verlengen. Hierdoor is er meer tijd om de middelen te besteden. Eén project 'Voedsel-educatie' heeft verlenging in het laatste voortgangsgesprek aangegeven. Twee projecten wachten nog op toestemming van de provincie op de aangevraagde verlenging. Deze drie projecten hebben daarom in de tabellen in bijlage 1 een oranje kleur gekregen. In totaal maken nu acht projecten gebruik van de maximale looptijd tot eind 2024. Hierdoor wordt het laat in de uitvoeringsperiode duidelijk of er gelden herbestemd kunnen worden.

Het project 'Nieuwe perspectieven voor boeren' heeft aangegeven graag in aanmerking te komen voor extra middelen om extra groepen te starten.

De meeste projecten zijn volop in uitvoering zoals te lezen in hoofdstuk 2. De vertragingen bij de opstart zijn aardig ingelopen. Van de totale begroting is 32% gerealiseerd. De pijler 'Fijn wonen' loopt iets achter op de andere twee pijlers. Uitgaven voor deze pijler zijn later voorzien. Alle drie projecten in deze pijler gebruiken de maximale looptijd tot en met december 2024. Er dient minimaal 10 miljoen uit eigen publieke middelen uit de regio te worden geïnvesteerd in de Regio Deal. Daar is nu al 43% van gerealiseerd. Hiermee liggen we dus goed op koers. De realisatie van de rijks gelden en de gelden van gemeenten en waterschappen gaat gelijk op. De provinciale middelen lopen hierop achter. Dit is het gevolg van het vertraagde proces van beschikken bij de provincie. Twee projecten, 'Transformatie centra

steden' en 'Datagedreven Agrifoodregio,' hebben nog geen beschikking van de provincie ontvangen.

De meeste projecten zijn uit de opstartfase en verwachten nu echt kosten te gaan maken. Zes projecten liggen financieel op koers met de realisatie van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitbetaalde termijnbedragen van de rijksmiddelen. Acht projecten hebben een lichte onderrealisatie. Drie projecten moeten nog wel wat stappen maken. Eén project 'Voedsel-educatie' heeft een forse onderrealisatie mede als gevolg van corona. Dit project loopt inmiddels en de eerste pilots op drie basisscholen zijn nu in uitvoering. Drie projecten lopen dit jaar af, waarvan er één een rijksbijdrage heeft ontvangen.

4.3 Termijnbetalingen en beschikkingen

Twee keer per jaar ontvangen de penvoeders een termijnbetaling. Dit zijn bruto bedragen (en dus bedragen inclusief btw). Penvoeders die btw kunnen compenseren, krijgen op voorhand minder geld en moeten de btw zelf terughalen uit het BCF.

Twee projecten ontvangen geen rijksbijdrage. Twee projecten hebben al hun termijnbetalingen van de kassier al ontvangen. Van vier projecten wordt de volgende termijnbetaling opgeschort. In alle gevallen in overleg vanwege achterlopende bestedingen en geen tekort op de te verwachte besteding tot de volgende termijnbetaling. De overige projecten ontvangen de vierde termijnbetaling.

Paneldiscussie tijdens de eerste loopbaandag van Noordoost Brabant Werk

Bijeenkomst van Greentech Park Brabant over de inrichting van het bedrijventerrein

Alle projecten hebben van de kassier een gewijzigde beschikking ontvangen waarin het btw-bedrag is verwerkt. Onderdeel van de beschikking is het tijdig aanleveren van cofinancieringsverklaringen. Vier projecten hebben de cofinancieringsverklaringen nog niet compleet. Dit zijn de twee eerdergenoemde projecten die nog geen beschikking van de provincie

hebben ontvangen, het project 'Puzzelen met Ruimte' waarmee met de kassier afwijkende afspraken zijn gemaakt en 'AgriFoodInnovation' met betrekking tot de tweede lening van de provincie voor een leadpartner van het project. Deze projecten, en de projecten waar de termijnbetaling van wordt opgeschort, ontvangen een herziene beschikking van de kassier.

toolkit beschikbaar gesteld. Op de website van RNOB, de penvoerder van de Regio Deal, is een speciale webpagina gemaakt met bijzonderheden over de Regio Deal.

In de maandelijkse digitale nieuwsbrief van RNOB worden mijlpalen, nieuwtjes en aankondigingen over de Regio Deal gedeeld. De activiteiten groeien iedere maand. We hebben een [jaaroverzicht 2021](#), boekje en vier filmpjes gemaakt. Op 14 februari 2020, Valentijnsdag, ontvingen we het nieuws dat het Rijk een Regio Deal met onze regio wilde sluiten. Eén jaar later maakten we een animatie over één jaar samen. Dit jaar ontvingen we Jan-Kees Goet, secretaris-generaal van het Ministerie van LNV, voor een werkbezoek.

Noordoost-Brabant kleurt blauw met de borden van AgroProeftuin de Peel.

5. Organisatie en communicatie

Een klein, slagvaardig programmteam - communicatieadviseur (4 uur per week), kassier (13 uur per week), programmasecretaris (8 uur per week) en programmamanager (24 uur per week) - is beschikbaar voor de coördinatie, monitoring en verantwoording van het gehele programma en het voorbereiden van de besluitvorming door de bestuurders van het DB+.

5.1 Publiciteit en Communicatie

De partners van de Regio Deal zijn verantwoordelijk voor de communicatie over de projecten waar ze aan werken en voor het informeren van hun achterban. Hiervoor heeft de programmaorganisatie een communicatieplan gemaakt en een communicatie-

5.2 Programmaorganisatie

Het Regio Deal programma is volop in uitvoering. Twee keer per jaar wordt samen met de provincie een voortgangsmontitor uitgevoerd. De resultaten worden na bestuurlijke vaststelling in het zogenoemde DB+ aan alle partners gepresenteerd. Leerervaringen die zowel de projecten als de programmaorganisatie opdoet, worden besproken en gedeeld.

Noordoost-Brabant was aanwezig bij het programmamanagersevent Regio Deal in Utrecht met BZK minister Bruins-Slot

DB+ van de Regio Deal bespreekt de voortgang van de Regio Deal

We organiseren diverse bijeenkomsten en zijn aanwezig bij overleggen om de projectleiders, bestuurders, gemeenteraadsleden en ambtenaren te informeren over de Regio Deal en slimme verbindingen te leggen. Wij delen onze ervaringen via krachtvanderegio.nl (en in de toekomst via elkeregiotelt.nl) met de 29 andere Regio Deals uit het land.

Gebiedmanagers RNOB zitten bij elkaar vanuit Puzzelen met ruimte

ACHTERGROND AKKERBOUWERLOKT LUZEN IN ZIJN AARDAPPELS OM OOK LUZENDOOGERS TE KRUIGEN

Boer Ron: 'Niemand spuit voor de lol'

Komen er minder schadelijke luizen in aardappels als daar juist luizen lokkende bloemen tussen staan? Daarmee experimenteert akkerbouwer Ron Peters in De Peel. Hij wil de spuit vaker weglaten.

Het is in de laatste maanden van de zomer dat de akkerbouwer Ron Peters in De Peel zijn aardappelvelden inspecteert. Hij kijkt naar de planten en de luizen die erop zitten. Hij wil de spuit vaker weglaten.

Alle planten zijn belangrijk
De akkerbouwer Ron Peters in De Peel wil de spuit vaker weglaten. Hij wil de luizen lokkende bloemen tussen de aardappels zetten.

De luizen lokkende bloemen
De akkerbouwer Ron Peters in De Peel wil de spuit vaker weglaten. Hij wil de luizen lokkende bloemen tussen de aardappels zetten.

'Boeren leren veel van collega's uit andere sectoren'

ERBEN VAN DEN BROEK

De eerste voorbeelden van bedrijfsontwikkelingen waar de deelnemers aan het programma Nieuwe Perspectieven voor Boeren graag mee aan de slag willen, liggen op de eekentaaf. "Het is gaaf dat de boeren ook zulten hun eigen sector durven te kijken", zegt businesscoach Kitty Jenniskens van OndernemersLift+.

aantal deelnemers is ook al in gesprek met hun 'key partners', om alvast voor te sorteren op de uitvoering van hun plannen.

Kunt u een paar voorbeelden noemen?

"Het opzetten van een zorgboerderij, inzetten op kwaliteits hoogwaardige zuivel, een dierencrematatorium, overstappen op biologisch boeren en starten met de productie van kweekvlees op het erf."

Wat is u opgevallen tijdens de bijeenkomsten? "Dat de deelnemers niet binnen de muren van hun eigen sector blijven hangen, maar ook multidisciplinair en cross-sectoraal meekijken naar de plannen van hun collega's. Velen hebben de neiging te veel in hun eigen sector te blijven hangen, terwijl ze veel meer kunnen leren van collega's uit andere sectoren."

Waarie verschilt Nieuwe Perspectieven voor Boeren van andere coachingsprogramma's?

"In dit programma is er naast de businesscoach ook aandacht voor de persoonlijke omstandigheden van de ondernemers. Vaak is daar maar weinig aandacht voor in coachingsprogramma's, terwijl deze zaken bepalend zijn voor de beslissingen die een ondernemer neemt in zijn bedrijf. Daarnaast is het goed om te zien dat deelnemers en coaches elkaar ook kritische vragen durven te stellen om tot betere plannen en ideeën te komen. Want je kunt geen plannen voor de korte termijn maken als je geen perspectief hebt voor de langere termijn."

Hoe ziet u uw rol als businesscoach?

"Samen met Ad Crommentuijn van OndernemersLift+ bied ik de ondernemers de kans zoveel mogelijk kennis en informatie op te halen die hen verder kan helpen om tot een goed onderbouwd businessplan te komen."

INTERVIEW

De eerste groep deelnemers is bijna klaar met het programma. Hoe kijkt u terug op de bijeenkomsten en de deelnemers?

Het is een lijke groep ondernemers. Ze luisteren naar elkaars verhalen en willen leren van elkaar en de anderen helpen met hun plannen. Na de eerste bijeenkomsten zijn de meesten enthousiast aan de slag gegaan. Een

De ondernemers luisteren naar elkaars verhalen. Ze willen leren van elkaar en willen de anderen helpen met hun plannen.

Kitty Jenniskens, businesscoach

Foto: OndernemersLift+

NIEUWE OOGST NIEUWS VERHOORER AKKER- & TUINBOUW REGIO VIDEO PODCA

Nieuw rotatieteelproject start in Limburg en Noord-Brabant

Tal van Limburgse en Brabantse partijen bundelen hun krachten in het project 'Verbonden Proefproeftuinen voor Slimme Rotatietel'. Doel is te komen tot nieuwe rotatietel, die maximaal voordeel opleveren op de zandgronden. Nieuwe gewassen zoals vlinderbloemigen spelen hierin een sleutelrol.

© Herb Herkes

Klik nieuws Stadskrant Veghel

NEWS SPORT AGENDA ADVERTSEN VACATURES MOULE CONTACT EDITIE EXTRA'S

Ministerie van LNV brengt werkbezoek aan Noordoost-Brabant

Ministerie van LNV brengt werkbezoek aan Noordoost-Brabant. Doel van het bezoek was een kennismaking met de regio en verdere verdieping van de samenwerking tussen Rijk, provincie en regio.

AgroProeftuin de Peel @ProeftuinDePeel · 1 jul.

We zijn trots: het aantal blauwe borden in Noordoost-Brabant groeit! Het zijn duurzame landbouwprojecten die ondernemers samen met ons uitvoeren. #kringlooplandbouw #eiwittransitie @RNOB_regio @AgriFoodCapital @WJUR @HASShogeschool @Brabant @ZLTO bit.ly/Blauwe_borden

RNOB @RNOB_regio

De komende jaren komen in #NoordoostBrabant veel 100.000 m2 aan stalruimte vrij. Hoe houden we het buitengebied vitaal, veilig en aantrekkelijk om in te leven, wonen en werken? @GemMeierijstad puzzelt momenteel met betrokkenen in 2 proefgebieden #regiodeal bit.ly/3HSVoGo

RNOB @RNOB_regio · 13 jul.

#Keukenkanjers in uitvoering! Een leuk, lekker en leerzaam #regiodoelnaob project in samenwerking met verschillende partners uit #NoordoostBrabant, @Greenportvlees en @RegioFoodValley. #samenwerkenloont @AgriFoodCapital @NOBwerk @minlr #wachtveranderegio #lekergetotlet

Kees van Rooij @keeshovanrooij · 13 jul.

Gezonde voeding is belangrijk 🍌

En daar kun je niet vroeg genoeg over leren. Vandaag ben ik aanwezig op @rodedeijgraat met leerlingen van Basisschool eserchoot voor een film over Keukenkanjers.

@GemMeierijstad

Roel Schutten @RSchutten · 30 jun.

Zinvolle ontmoetingen op meetup @AgriFoodIn @nvrewin @_Brainport @BOMBrabant @Brabant @AgriFoodCapital met bijdragen van @etv_ni #fuittecampus en zelf in gesprek met Elies Lemkes en @keeshovanrooij #innoverendoesamen

Kees van Rooij @keeshovanrooij · 30 jun.

'Het voedsel is van waarde, maar we moeten niet vergeten dat ook de mensen die dat produceren van grote waarde zijn', vanmiddag nam ik deel aan de eerste meet-up AgriFoodInnovation in de Noordkade

@agrifoodin @elieslemkes @noordkadevegheh @nvrewin @Brabant @BOMBrabant Deze collectie woergaven

Regio Deal in uitvoering

VRJUDAG 3 DECEMBER 2021

Proef rond aanpak stallen

Meierijstad wil plaats maken voor woningbouw

De gemeente Meierijstad trekt 600.000 euro uit voor een proef rond de aanpak van stallen in het buitengebied. Het gaat om het Laar in Sint-Oedenrode en de Ollandseweg in Olland. Als het project succesvol verloopt, kan het zomaar een vervolg krijgen in andere delen van Meierijstad.

Kirsten Rietbergen Olland/Sint Oedenrode

't Laar en de Ollandseweg zijn uitgekozen omdat daar vrij veel stallen zijn en omdat verschillende grondeigenaren daar al ideeën over hebben. De gemeente denkt er 15.000 tot 35.000 vierkante meter aan stallen te gaan slopen en er bijvoorbeeld woningen, natuur, recreatie bedrijven of ruimte voor recreatie voor terug te brengen. Boeren doen op vrijwillige basis mee en er wordt dan ruimhartig en creatief gekeken naar wat er in het gebied mogelijk is.

Niet alleen dure huizen

Vanuit het Rijk krijgt de gemeente 180.000 euro; de overige 420.000 euro moet de gemeente zelf regelen. Die denkt een groot deel daarvan terug te krijgen uit de Ruimte voor Ruimte-regeling. Dat roept bij de politiek in Meierijstad, die er deze week over sprak in de commissie Ruimte, de vraag op of er niet vooral dure woningen komen. "Bij de Ruimte voor Ruimte-woningen gaat het vaak om dure huizen op grote percelen. Terwijl

we voor iedereen willen bouwen, ook goedkope koop en sociale huur. Waar is de woningcorporatie in dit verhaal", wil Kees van Limpt (SP) weten. Wethouder Jan Goijaarts benadrukt dat het juist gaat om te kijken naar alle mogelijkheden.

Geitenhouderijen

Verschillende partijen verbaasden zich erover dat er gekozen is voor gebieden waar geitenhouderijen zitten. Die kunnen woningbouw in het gebied meemaken. "Is dit niet een mooie gelegenheid om de geitenhouderijen te verplaatsen", oppert Pieter Siroen (D66). Maar de gemeente wacht eerst een lopend onderzoek af. "We kopen geiten-

Waar is de woningcorporatie in dit verhaal?

- Kees van Limpt, SP

houderijen nog niet actief uit", zegt Goijaarts.

Ook in Boekel, Bernheze, Sint Antonis en Mill en Sint-Hubert lopen soortgelijke initiatieven. Ze maken onderdeel uit van het project Stallenaanpak uit de Regiodeal (geld dat het Rijk beschikbaar heeft voor leefbaarheid van het platteland). Sint Michielsgestel, Maas-horst en Oss zijn eveneens aangehaakt, maar zoals het er nu naar uitziet zijn daar geen boeren gevonden die deel willen nemen.

6. De Regio Deal Noordoost Brabant, dat doen we samen

Inwoners • werkgevers • werkgeversorganisaties • bewonerscollectieven • boeren • tuinders • hightech bedrijven • maakindustrie • basisscholen • horecabedrijven • supermarkten • horecaleveranciers • voedselverwerkende bedrijven • natuureducatiecentra • milieuorganisaties • agrarische collectieven • studenten • vervoersbedrijven • dataspecialisten • Platform Driven by Data • ICT-dienstverleners • advies- en onderzoeksinstituten • voortgezet onderwijs • docenten • lectoren • ambassadeurs Keep on Learning • maatschappelijke organisaties • lokale en regionale samenwerkingsplatforms • verpakkingsbedrijven • SPARK Makers Zone • HAS Hogeschool • TU/e • Wageningen UR • Avans Hogeschool • Jheronimus Academy of Data Science (JADS) • mbo onderwijs • praktijkonderwijs • werk- en ontwikkelbedrijven • vakbonden • Werkgeversservicepunt Noordoost-Brabant • Stichting Samen Tegen Voedselverspilling • FoodNL • ZET • gemeente Bernheze • gemeente Boekel • gemeente Boxtel • gemeente 's-Hertogenbosch • gemeente Heusden • gemeente Land van Cuijk • gemeente Maashorst • gemeente Meierijstad • gemeente Oss • gemeente Sint Anthonis • gemeente Sint-Michielsgestel • gemeente Vught • waterschap Aa en Maas • waterschap De Dommel • RNOB • AgriFood Capital • Noordoost Brabant Werkt • OndernemersLift+ • provincie Noord-Brabant • Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit • Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties • Ministerie van Economische Zaken en Klimaat • Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat • Ministerie van Justitie en Veiligheid • Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bijlage 1

Overzicht voortgang per pijler per project

Leeswijzer: De stand van zaken is weergegeven per 30 april 2022. Per project wordt in een tabel aangegeven of het project op koers ligt voor de beoogde eindresultaten. In de volgende rij volgt de begroting met tussen haakjes het bedrag dat uit de Rijksbijdrage komt. De kleur groen geeft aan of de Rijksbijdrage benut gaat worden. Oranje betekent een mogelijke onderbesteding van de subsidie. De kleur rood geeft in deze monitor aan dat er rijksmiddelen overblijven die door het DB+ herbestemd kunnen worden. In de laatste regel van elke tabel staat de looptijd met daarbij in kleur de verwachting of de planning wordt gehaald. Groen is op koers. Oranje betekent dat de looptijd wordt verlengd en/of dat de activiteiten achterlopen op de planning. Rood betekent een grote achterstand.

Resultaten en bevindingen op de drie onderdelen staan in de laatste kolom. Als er tussen het meetmoment (30 april 2022) en het indienen van deze voortgangsrapportage op 14 juli 2022 nog nieuwe ontwikkelingen zijn, zijn deze in een voetnoot opgenomen.

GOED LEVEN

Verbeteren van het blijfklimaat

- We werken samen met 'streekholders' aan het behoud en versterken van de leefbaarheid en vitaliteit van steden, dorpen en het platteland. We houden goede voorzieningen op peil. Samen met het MKB en het onderwijs zetten we in op ontwikkelmogelijkheden en perspectieven op werk voor alle inwoners voor nu en in de toekomst. Met de juiste faciliteiten blijft het talent en daarmee bedrijvigheid voor de regio behouden.

1. Leefbaarheid in de dorpen

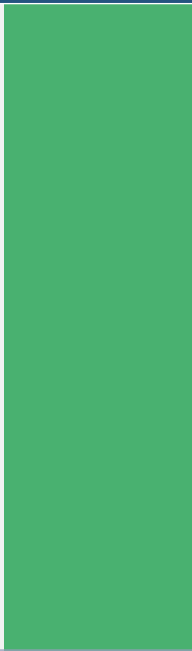
Doelen

Ontwikkelen en uitvoeren van plannen om kleine kernen aantrekkelijk te houden om er te blijven wonen.

Er zijn 4 ontwikkellijnen:

1. Dorpen werken samen aan 5 samenwerkingsinitiatieven.
2. Initiatiefrijk dorp. Versnelling en zichtbaarheid van 5 dorpsinitiatieven (kernendemocratie).
3. Gemeente neemt initiatief. Concrete plannen voor ieder dorp in gemeente Sint Anthonis.
4. Verbindende en overkoepelende activiteiten.

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Dit programma maakt het mogelijk om projecten voor en/of door inwoners uit te voeren. In totaal zijn negen projecten door de stuurgroep goedgekeurd met daarbij ook forse eigen bijdragen. Diverse projecten zijn in voorbereiding, waarover de stuurgroep in juni 2022 een besluit neemt.

De eerste ontwikkellijn:

- De Food Tour langs 33 kernen in het Land van Cuijk is afgerond;
- 'De eerste 1000 dagen van een kind' is volop in uitvoering;
- Klimaatplein Heusden heeft het project 'Gebiedsorganisatie en gebiedsfonds Heusden' gestart.

De tweede ontwikkellijn:

- Het dorpsplan van Stichting Eigen Kweek Langenboom is in uitvoering;
- In het project 'kernendemocratie' is van de 33 kernen van het Land van Cuijk een Kernencv opgesteld en eind 2021 aangeboden aan het bestuur en in april besproken met ambtenaren.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<p>Twee dorpsinitiatieven, die in de oorspronkelijke opzet waren meegenomen, uit Schaijk en Vierlingsbeek, worden niet onder de Regio Deal uitgevoerd omdat ze toch niet bij de voorwaarden bleken te passen. Een leerpunt is om voorwaarden aan de voorkant duidelijker vast te leggen.</p> <p>De derde ontwikkellijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 'Bruisende Brinkkiosk' in Sint Anthonis; ■ 10 scans zijn uitgevoerd door het initiatief 'Vitaliteitsscan wijk- en gemeenschapshuizen van de gemeente Meierijstad.' Er is nog ruimte voor 13 scans; ■ Een student Bestuurskunde doet onderzoek naar de processen voor bewonersparticipatie in de twee gemeenten Sint Anthonis en Cuijk. Dit onderzoek wordt medio juli 2022 gepresenteerd; ■ Een andere student, economische geografie, onderzoekt bewonersparticipatie in de 4 deelnemende gemeenten (Land van Cuijk, Meierijstad, Maashorst en Heusden). <p>De vierde ontwikkellijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Kennisdeling en verbindende activiteiten vinden plaats via o.a. platform Leefbaarheid in de dorpen, eigen nieuwsbrief, nieuwsbrief RNOB, Facebook Community Leefbaarheid in de dorpen en LinkedIn Community Leefbaarheid in de dorpen en een leertraject van kennissessies. De derde sessie ging over hoe word je een participatieve gemeente. Vereniging Kleine Kernen en ZET zijn actief betrokken. 8 november 2021 kwam Europarlementariër Tom Berendsen op het werkbezoek.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
€ 4.793.000 (€ 1.000.000)		De bestedingen blijven achter bij de financiële planning. De termijnbetaling wordt opgeschort. In juni, oktober en december worden nieuwe projectvoorstellen beoordeeld. Bij de volgende voortgangsrapportage wordt een nieuw bestedingsplan bijgevoegd. Dit biedt meer inzicht of volledige subsidie benut gaat worden.
01-10-2020 t/m 31-12-2024		De looptijd van dit project wordt verlengd. De stuurgroep heeft in juni 2022 besloten de einddatum vast te leggen op 31 december 2024. Bij de provincie wordt verlenging aangevraagd.

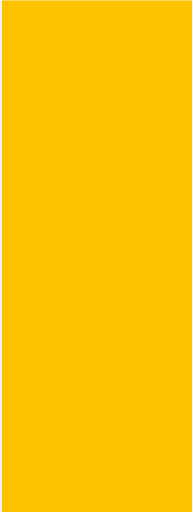
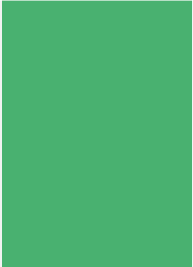
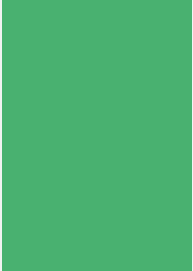
2. Transformatie centra steden

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
Delen van kennis en lokale ervaringen gericht op het verminderen van het aantal m2 winkelruimte en het terugbrengen van wonen en groen in het centrum.		Het opstellen van de geactualiseerde detailhandelsvisie is opgestart, maar duurt wel iets langer dan gepland. Op de Regiodag van 7 juli worden in een gezamenlijk bestuurlijk overleg van Economie en Ruimte de contouren besproken. Pas na deze visie kunnen ook vervolgstappen worden ondernomen.
€ 200.000 (€ 75.000)		De nieuwe gemeente Land van Cuijk heeft de beschikking van de kassier en middelen van een aantal gemeenten ontvangen. De provincie heeft nog vragen over de begroting gesteld. Er is daarom nog geen beschikking afgegeven. Fase 2 en 3 van het project moeten nog uitgewerkt worden. Onduidelijk is nog hoeveel uitgaven hiermee gemoeid zullen zijn en of alle subsidie nodig is. Alle gemeenten gaan meebetalen aan fase 1, herijking detailhandelsvisie. Hierdoor is naar schatting 10.000 euro extra beschikbaar.
01-07-2021 t/m 31-12-2023		De verwachting is dat, ondanks de vertraging met het opstellen van de visie, de overige geplande activiteiten binnen de looptijd worden uitgevoerd.

3. Voorzieningen voor internationale werknemers

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Maken van regionale afspraken over - ook grootschalige - huisvesting (kwaliteit, ambitie, toezicht en handhaving), integratie en participatie (sociaal domein) en onderzoek naar een regionaal Migratie Informatiepunt (MIP).</p>		<p>Het handelingsperspectief 'Huisvesting, integratie en participatie van internationale werknemers in de regio Noordoost-Brabant', positiedocument en bijlagen zijn gereed. Alle gemeenten met uitzondering van Heusden gaan ermee aan de slag (Heusden sluit aan bij Hart van Brabant). Er is actief gelobbyd door provincie en bestuurlijke kopgroep bij het Rijk voor een landelijke benchmark in de geest van een grensinformatiepunt. Het is nog niet bekend of het Rijk een dergelijk punt gaat ondersteunen. Het is gewenst dat er vanuit het Rijk hierover snel meer duidelijkheid komt, zodat de invulling van het project verder vorm kan krijgen. Op de Regiodag van 7 juli staat de uitwerking van drie onderwerpen centraal: 6.000 extra bedden realiseren, integratie en participatie en toezicht en handhaving.</p>
<p>€ 200.000 (€ 0)</p>		<p>Bestedingen liggen redelijk op koers. Waarschijnlijk wordt de begroting niet volledig gerealiseerd, maar dat is mede afhankelijk van de uitkomsten van de lobby bij het Rijk en besluiten van de nieuwe bestuurlijke kopgroep. Een lagere realisatie heeft alleen effect op de publieke cofinanciering.</p>
<p>01-09-2020 t/m 31-12-2022</p>		<p>Bij de provincie is verlenging van de looptijd tot eind 2022 aangevraagd. Hier is nog geen besluit over ontvangen. Verlenging is o.a. nodig omdat het langer duurt voor er duidelijkheid komt vanuit het Rijk over hun rol bij een informatiepunt voor internationale werknemers. Dit standpunt heeft de bestuurlijke kopgroep nodig voor vervolgstappen.</p>

4. Inzet data voor vitale voorzieningen

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Ontwikkelen dashboard om data over vervoersbewegingen van kwetsbare inwoners naar publieke voorzieningen te vertalen naar bruikbare informatie en oplossingen.</p>		<p>De interface en 'bibliotheek' data omschrijvingen voor het dashboard zijn gereed. Ook de visualisatie op kaart is gelukt. Een demonstratie-desk wordt ingericht. Na de zomer wordt een presentatie voor de regio verzorgd met een voorstel voor financiële bijdragen van alle gemeenten.</p>
<p>€ 60.000 (€ 0)</p>		<p>De basis is bekostigd door de gemeente Maashorst. Voor het gebruik van de portal en doorontwikkeling wordt een verdienmodel voor de regiogemeenten opgezet. De publieke cofinanciering voor dit project is al volledig gerealiseerd.</p>
<p>01-09-2020 t/m 31-12-2022</p>		<p>Najaar 2022 is het dashboard gereed en wordt het project afgerond. Data verzamelen blijft een continu proces. Het gebruik van het dashboard door de regiogemeenten wordt gevolgd. Projectleider blijft daarna aangesloten bij programma Regio Deal.</p>

5. Voedseleducatie

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Ontwikkelen interactief, gevalideerd lesprogramma over voedsel voor het primair onderwijs in het hele land samen met Food Valley en Greenport Venlo.</p>		<p>De pilots zijn, na meerdere malen uitstel vanwege corona, nu op drie basisscholen gestart (Maashorst, Meierijstad en Land van Cuijk). De stichting 'Keukenkanjers' is opgericht en voert het project in deze en twee andere regio's verder uit.</p>

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
€ 450.000 (€ 150.000)		Stichting Keukenkanjers heeft sinds februari 2022 een rekeningnummer. Door corona zijn veel minder uitgaven gedaan. De termijnbetaling wordt opgeschort. Ondanks de vertraging verwacht het project wel de volledige begroting te realiseren.
01-09-2020 t/m 31-12-2024		De looptijd wordt aangepast. Eind schooljaar 2023/2024 is het programma gereed. De laatste maanden van 2024 worden gebruikt voor afronding. Verlenging wordt bij de provincie nog aangevraagd.

6. Klaar voor de banen van nu en de toekomst

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Werken aan een veerkrachtige arbeidsmarkt, met wendbare en weerbare mensen en organisaties, die minder gevoelig is voor conjunctuurschommelingen en waar alle mensen hun talenten benutten, zich blijven ontwikkelen en kunnen meedoen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ■ Gemiddeld komen er 13 personen per week binnen met vragen over werk en loopbaan bij Wijzer in je Werk. ■ Door corona zijn er minder nieuwe filmpjes van werkzoekenden opgenomen. In totaal zijn sinds 10 juli 2020 151 nieuwe filmpjes gemaakt, waarvan 79 filmpjes in het afgelopen jaar. 169 mensen zijn aan het werk gegaan vanuit Talent uit Noordoost-Brabant. ■ De voorbereidingen voor het traineeship logistieke functies zijn gestart. De eerste groep start in september. ■ Het Regionaal Mobiliteitsteam is per september 2021 gestart met de 'van werk naar werk transitie'. Om het aanbod voor werkgevers beter inzichtelijk te maken, willen partners in de regio toewerken naar één digitaal portaal dat per september 2022 gereed moet zijn.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Community platform Keep on Learning voor werkgevers is vanaf maart 2021 in de lucht. Vier estafettepakjes voor werkgevers zijn doorgegeven, waarvan twee tussen dec 2021 en mei 2022. Op 21 april 2022 was de eerste Loopbaandag met zo'n 60 professionals uit de regio. ■ 75 bedrijven volgen het traject Duurzame inzetbaarheid. De scan is uitgebreid met leren en ontwikkelen. Een aantal SLIM subsidie vouchers is vergeven. Op 19 mei 2022 was een werkgeveersevent gericht op duurzame inzetbaarheid. ■ ZZP NOB Boost heeft een groeiend aantal volgers. Er zijn 7.214 unieke websitebezoekers en een groeiend aantal leden op facebook en andere social media. Er waren 187 deelnemers aan enkele online business boost events. ■ Vier sessies zijn geweest over het nieuwe werk op korte en langere termijn. Krapte op de arbeidsmarkt kan niet alleen worden opgelost. Er zijn verkenningen gedaan met aanpalende beleidsterreinen zoals wonen en economie. ■ De stijging van de jeugdwerkloosheid (1,8%) ligt lager dan het landelijke gemiddelde (2,5%). Het projectplan laaggeletterden is in uitvoering.
€ 3.650.000 (€ 1.000.000)		Bestedingen liggen op koers. Zowel het Rijk ('Dichterbij dan je denkt') als provincie (regeling oplossing arbeidsmarktinfarct) komen met extra middelen om in te zetten voor de aanpak van krapte op de arbeidsmarkt.
10-07-2020 t/m 31-12-2023		

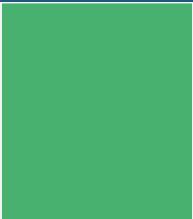
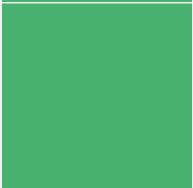

7. SPARK Makers Zone

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Coachen van jongeren in (digitaal) vakmanschap en ambacht in maaksectoren. SPARK Makers Zone is open voor iedereen die zich wil verdiepen in de toekomst van maken met inzet van nieuwe vaardigheden en technologieën, zoals slim en circulair bouwen.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ■ 36 jongeren hebben het certificaat techniek oriëntatie programma behaald en hebben zicht op een (leer)baan. Een nieuwe groep, die gepland stond voor mei, is niet kunnen starten omdat de werving achterbleef. Het plan is hierop aangepast. ■ 42 bedrijven, die vernieuwing nastreven, hebben gebruik gemaakt van faciliteiten van SPARK Makers Zone en kregen een BOOST ter waarde van 5.000 euro. ■ Ruim 110 bedrijven hebben SPARK Makers Zone afgelopen half jaar bezocht voor een rondleiding, gesprek of bijeenkomst. ■ Steeds meer studenten (mbo en hbo) maken gebruik van de faciliteiten van SPARK Makers Zone. In 2021 hebben 191 studenten van Avans (hbo) een training gekregen. ■ De haalbaarheidsstudie naar Smart industry fieldlab is succesvol afgerond. De doorontwikkeling naar een learning community (fase 2) is gestart. In juni tijdens Data Week NL wordt Smart Circulair Construction gelanceerd.
<p>€ 545.000 (€ 200.000)</p>		<p>De aard van de activiteiten van SPARK Makers Zone is gewijzigd. Dat heeft consequenties voor de btw. Er is geen mogelijkheid voor btw-compensatie, de stichting heeft dus feitelijk minder middelen te besteden. Door extra op de kosten te letten wordt verwacht dat het aantal groepen wel gedraaid kan worden, maar omdat de groepen o.a. vanwege corona kleiner qua omvang zijn, zijn er minder deelnemers dan beoogd. Voor de vouchers blijft het werkbudget gelijk.</p>
<p>01-09-2020 t/m 30-09-2023</p>		<p>Het deel voor de bedrijven is eind 2022 afgerond. Het techniek oriëntatie programma loopt langer door vanwege latere start door corona.</p>

8. Nieuwe perspectieven voor boeren

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Begeleiding door bedrijfsexperts en coaches van 18 stoppende boeren naar andere bron van inkomsten.</p>		<p>Twee businessgroepen (12 ondernemers) en één inspiratiegroep (6 deelnemers) zijn afgerond. Focus is breder dan kringlooplandbouw. Ondernemers ontwikkelen hun eigen businessmodel gericht op brede welvaart. In het najaar start nog een groep.</p>
<p>€ 180.000 (€ 130.000)</p>		<p>De financiële bijdrage van de provincie is geregeld. Er is groeiende interesse voor het project. Als er extra middelen beschikbaar komen, kunnen nieuwe groepen worden georganiseerd.</p>
<p>01-09-2020 t/m 01-04-2023</p>		

FIJN WONEN

Slim inrichten van de leefomgeving

- Mogelijk maken van nieuwe ontwikkelingen en van de noodzakelijke transitie in het landelijk gebied, zonder dat deze elkaar gaan bijten, zoeken naar winwin en fors reduceren hinder door schadelijke uitstoot: gebiedsregie door overheden!
- Voorkomen verloedering landelijk gebied, voorkomen criminaliteit en ondermijning, mogelijk maken herinrichting voor andere (groene) functies.

9. Puzzelen met ruimte

Doelen

Een groepje van experts ('koppelteam') helpt gemeenten om samen met omwonenden, ondernemers en andere betrokkenen diverse gebiedsvraagstukken in 7 gebieden zo goed mogelijk met elkaar te verbinden. Het koppelteam beschikt over een budget om, waar nodig, die ruimtelijke arrangementen aan te jagen en te stimuleren.

Op koers?

Resultaten en bevindingen

Het aangepaste projectfiche 7.0 is goedgekeurd. Het interdisciplinair koppelteam (waterschap, gemeente, RNOB) is operationeel, echter de provinciale capaciteit is weggevallen. Deze invulling duurt langer dan voorzien. De aanpak biedt veel lessen voor het Nationale Programma Landelijk Gebied (NPLG). De projectleiders van de gebieden waarderen de onderlinge uitwisseling en leren veel van elkaar over de vraagstukken en mogelijke oplossingen.

Bij vier gebieden liggen concrete eerste koppelverzoeken:

- Aadal: koppeling tussen gebiedsontwikkeling en aanpak stikstof (GGA groenblauw): opstellen parapluplan voor de verschillende deelgebieden in Aadal;
- Dommelvallei: watervraagstuk koppelen met ecologische, klimaat-adaptieve en recreatieve mogelijkheden. Vanuit van Gogh Park wordt getrokken om tot nieuwe impulsen te komen, ook in verbinding met Kampina en Maashorst;

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Maasheggen: koppeling tussen gebieds-ontwikkeling en recreatie/ cultuurhistorie; ■ Vught/Margriet: parapluplan en gebiedsproces voor buitengebied Vught en koppeling aan stikstofaanpak Natura2000 Vlijmens Ven/Bossche Broek. ■ Twee van de zeven gebieden (Raamvallei en Maashorst) lagen vanwege capaciteit en governance vraagstukken enige tijd stil. Gesprekken zijn onlangs door het koppelteam weer opgestart. Voor oktober 2022 worden de plannen verwacht. ■ In één gebied (Nieuw Laar) lijkt de integrale gebiedsontwikkeling gedurende de looptijd van de Regio Deal niet te lukken. Gemeente en agrariër staan nu juridisch tegenover elkaar. Het voorstel wordt in juni aan het bestuurlijk aanjaagteam gedaan om als koppelteam dit gebied niet langer te ondersteunen. ■ In twee gebieden (Nieuw Laar en Maasheggen) is de methodiek Vital Zone toegepast o.a. om de beleidswereld en de belevingswereld met elkaar te verbinden. Een document met geleerde lessen is opgeleverd en o.a. via de update Regio Deal gedeeld in de regio.
€ 4.250.000 (€ 1.650.000)		Het aangepaste projectfiche is goedgekeurd. In juni en oktober neemt de stuurgroep een besluit over de aanvragen van de gebieden. Bij de volgende voortgangsrapportage hebben we beter zicht op de verwachte bestedingen.
01-01-2021 t/m 31-12-2024		De maximale looptijd wordt definitief gebruikt.

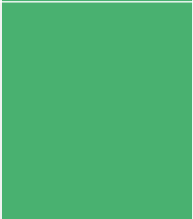
10. Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Tien integrale gebiedsontwikkelingstrajecten in zeven gemeenten (de herindelingen per 1-1-2022 brengt dit aantal naar vier) ruimte bieden voor economische ontwikkelingen door saneren stallen. Pilot vergroten weerbaarheid om ondermijning tegen te gaan. Deelbaar en overdraagbaar maken van methodiek en ervaringen op het gebied van gebiedsgerichte aanpak die bijdragen aan vitaal en weerbaar buitengebied.</p>		<p>De tien gebieden bij vier gemeenten (na herindeling) zijn in oktober 2021 definitief geselecteerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Eén gebiedsontwikkeling (Boekel) is zo goed als gerealiseerd. Vijf gebiedstrajecten zijn lopend. Vier trajecten moeten nog starten. Redenen van de late start is personeelstekort en herindeling. Er is veel interesse bij deelnemende gemeenten (bestuurders en ambtenaren) om kennis en ervaringen te (gaan) delen en samen op te trekken richting provincie en Ruimte voor Ruimte. Project loopt aan tegen onduidelijkheid in regelingen o.a. voor circulair slopen en bouwen en de saneringsregeling. Nog niet helemaal bekend is wat de nieuwe Omgevingswet voor invloed heeft op uitvoering en processen. ■ De pilot 'Samen de handen uit de mouwen' om ondermijning in het buitengebied tegen te gaan is in uitvoering, maar heeft door tekort aan mankracht wel minder tempo kunnen maken. Diverse tools zijn in ontwikkeling, zoals een huurovereenkomst voor bewoners in het buitengebied, een indicatorenset om kwetsbaarheid van agrarisch bedrijf in beeld te brengen en een samenwerkingsconvenant. Een onderzoek wordt gestart naar gesloten panden in de afgelopen drie jaar.
<p>€ 2.600.000 (€ 1.300.000)</p>		<p>Er wordt nog een aangepaste uitgavenplanning aangeleverd. De grote uitgaven worden pas in 2023 en 2024 voorzien. De termijnbetaling wordt opgeschort.</p>
<p>01-09-2020 t/m 31-12-2024</p>		<p>Processen lopen veelal trager dan verwacht, mogelijk wordt binnen de looptijd minder m² stallen gesloopt of hergebruikt dan vooraf werd gedacht.</p>

11. AgroProeftuin de Peel (APdP)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Fieldlab voor agrarische vernieuwing in Noordoost-Brabant. Hier werken agrarische ondernemingen samen met kennisinstellingen en overheden aan de omslag naar kringlooplandbouw. Hierbij worden onder meer instrumenten ingezet als een bijdrage- en subsidieregeling voor ondernemers; experimenteerruimte; lokaal verankerde en door boeren, inwoners en overheden vertrouwde monitoring; en kennisverspreiding.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ■ Vijf aanvragen subsidieregeling Kringlooplandbouw verleend (maximaal € 50.000 subsidie). ■ Tien bedrijven toekenning van bijdrageregeling Kringlooplandbouw (maximaal € 5.000 bijdrage). ■ Tien systeemveranderingsprojecten gestart. ■ Zestien experimenten op de proeflocatie in uitvoering (waarvan vijf nieuwe t.o.v. 2021). ■ Uitvoering van monitoringsactiviteiten in het kader van het boeren innovatienetwerk en veehouderij en akkerbouw. Er worden diverse proeven gedaan bij individuele telers, gericht op bodem, water en lucht. Metingen worden later openbaar beschikbaar gesteld. ■ Samenwerking met kennisinstellingen (mbo, hbo en wo) wordt verder uitgebouwd, gericht op onder andere bodem en kringlooplandbouw. ■ Diverse bijeenkomsten o.a. 'Kennis met boeren' zijn georganiseerd gericht op kennisdeling en versterken positionering en bekendheid van de proeftuin.
<p>€ 3.040.000 (€ 1.000.000)</p>		<p>Bestedingen lopen volgens planning.</p>
<p>01-09-2020 t/m 31-12-2024</p>		<p>Streven is om eerder, eind 2023, de projectactiviteiten afgerond te hebben en 2024 te gebruiken voor eventuele uitloop.</p>

ANDERS WERKEN

Ontwikkelen van een economisch perspectief

- We realiseren open innovatie zodat AgriFoodsector transformeert naar een veerkrachtige sector die precies, waardevol, verbonden en circulair is. We ontwikkelen nieuwe verdienmodellen en andere bedrijvigheid door slimme toepassingen van nieuwe kennis en (digitale) technologieën. Hiermee kunnen we kringlopen sluiten en voedsel maken én eten met minder verspilling.

12. AgriFood Innovation (AFI)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>AFI-generiek: het versterken van de verbinding tussen bedrijven en kennisinstellingen in de agrifood en de innovatieve maakindustrie, 2 systeemspongen en vier businesscases op snijvlak agrifood, high tech, data en ICT:</p> <p>Systeemspong Digitale gewasketen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Slimmer Telen 2. Autonome akker <p>Systeemspong Slimme Varkensketen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Sturen en sorteren op kwaliteit 4. Verbeteren niveau van diergezondheid 		<p>AFI is nauw betrokken bij de provinciale Innovatieagenda Landbouw en Voedsel voor de zogenaamde drivers smart farming dierlijk, smart farming plantaardig eiwittransitie en reststroomverwaarding/tegengaan van voedselverspilling. Over deze thema's komen in de loop van dit jaar meet ups waarbij voortgang van de businesscases en verkenningen worden toegelicht. Door de businesscases worden ook eigen bijeenkomsten georganiseerd of zij presenteren zelf de bevindingen zoals bijv. de Robot One (concept pixelfarming) op de Floriade.</p> <p>Er is een expertteam vanuit TU/e, HAS en WUR die als klankbord fungeren voor huidige projectleiders en programmamanagement en waarmee nieuwe businesscases kunnen worden besproken. De nieuwe businesscases worden ook met andere ontwikkelmaatschappijen uit de provincie en BOM besproken. Eind 2021 is verkenning afgerond naar kansen en voorwaarden voor Future Foods. Op dit moment wordt een</p>

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<p>vervolgtraject onderzocht. Een verkenning naar een nieuwe businesscase: ‘verwaarding van groene grondstoffen tot hoogwaardige voedingsproducten’ is in april 2022 gestart. Naar verwachting starten later dit jaar nog meer verkenningen.</p> <p>Slimmer Telen 50 potentiële telers hebben interesse in een proef. Een aantal is al gestart. De Precisie Academie wordt vraaggestuurd ingezet. Er komen 3 dashboards vanwege de variatie in type boeren en soorten proeven. Er wordt samengewerkt met IBP Verbonden Peelproeftuinen. De uitkomsten van verschillende sessies wordt nu vertaald naar een ondersteuningsaanbod voor de boeren. Afgelopen periode zijn externe datasystemen getest.</p> <p>Autonome akker Vijf agrofood bedrijven zijn bezig met fase 3 en 4 van het Pixelfarming Robotics on boarding programma met als doel robot 1 te valideren. Uitdagingen zijn connectiviteit (4G), gps-nauwkeurigheid en keuze tooling per gewas. De afgelopen periode zijn op de proefvelden in Almkerk diverse gewassen gezaaid met ondergewas. Ondergewas dient enerzijds als onkruidbestrijding en anderzijds als verhoging van de opbrengst.</p> <p>Sturen en sorteren op kwaliteit De vision technologie is in maart 2022 geïnstalleerd in een slachtlijn voor metingen aan de ham van het varken. Veel later dan gepland vanwege forse vertraging in het leveren van materiaal.</p> <p>Er zijn metingen uitgevoerd om de effecten van genetica op vetkwaliteit verder in kaart te brengen. Uit dat onderzoek is gebleken dat vechtstrepen op de ham negatief effecten hebben op de verwerkbaarheid tot eindproduct.</p>

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<p>Een ander onderzoek richt zich op data over het joodadditiegetal en de effecten op vetkwaliteit. De uitkomsten van beide onderzoeken worden gecombineerd met de vision technologie. Het is een continu proces om op basis van nieuwe data verbeteringen in de metingen aan te brengen.</p> <p>Verbeteren niveau van diergezondheid. Alle klimaatsensoren voor in de stallen zijn geleverd aan ongeveer 100 varkenshouders. Opbouw en betekenis van data zijn in beeld gebracht, zoals stalfactoren in combinatie met karkassenstellingen (slachtlijn). Inzichten worden gebruikt voor optimale diergezondheid. Daarnaast wordt een proef gestart om het effect van genetica mee te nemen in de ontwikkeling van gezondheidsindicatoren binnen het project.</p>
€ 11.770.000 (€ 1.350.000)		<p>Bestedingen blijven wel achter, maar de komende periode worden er grote uitgaven gedaan. Komende maanden wordt ook duidelijk of een tweede lening door de leadpartner wordt aangevraagd. De gesprekken hierover lopen nog met de provincie.</p>
10-07-2020 t/m 31-12-2024		<p>Het project heeft bij de provincie om verlenging van de looptijd gevraagd tot dec 2024, maar wacht nog op uitsluitsel . Voor de businesspartners is het belangrijk dat er snel duidelijkheid komt zodat de (data) proeven definitief gepland kunnen worden.</p>

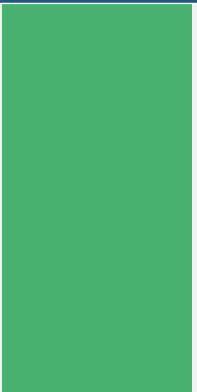

13. Ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame eiwitten (ODE)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Haalbaarheidsonderzoek en het zetten van eerste stappen tot verdere uitwerking van een ontwikkel- en expertisecentrum voor duurzame, dierlijke eiwitten.</p>		<p>Na ruim een jaar onderzoek blijkt dat er behoefte is aan een dierlijk eiwitcentrum. Dierlijke eiwitten passen in een duurzaam dieet. De stuurgroep heeft in februari 2022 opdracht gegeven om plannen voor realisatie van een centrum uit te werken, o.a. in een position paper en businessplan.</p>
<p>€ 400.000 (€ 100.000)</p>		<p>Bestedingen liggen op koers. De verwachting is dat de subsidies volledig worden benut. De overige financiering wordt bij de eindafrekening ingevuld en zal veel lager zijn dan begroot (eerder bekend).</p>
<p>01-10-2020 t/m 31-12-2022</p>		

14. Circular Food Center (CFC)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Wereldwijd koploper en voorbeeld zijn in de aanpak van verspilling. Ondernemers en onderzoekers ontwikkelen samen met studenten businesscases, onderzoek-, onderwijs- en ontwikkelingsprogramma's om de ketens van voedsel en voedselverpakkingen verspillingvrij te maken.</p>		<p>Circular Food Center</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Er zijn meer dan 200 unieke gecommitteerde partijen. ■ Meer dan 100 stakeholders zijn aangesloten bij Stichting Tegen Voedselverspilling. ■ Aan de Verspillingsvrije Week deden 130 partners actief mee, waaronder diverse stakeholders en 30 gemeenten. De voorbereidingen voor de Verspillingsvrije Week 2022 zijn gestart.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<ul style="list-style-type: none"> ■ Ongeveer vijftien bedrijven hebben gebruik gemaakt van het voucherprogramma. ■ Vijftien bedrijven (als niet-stakeholder) rapporteren vrijwillig over hun verspillingcijfers. ■ Clusters van bedrijven werken aan vijf concrete businesscases voor het toepassen van rest- en bijstromen uit de voedingsmiddelensector voor veevoer (circulaire dierlijke eiwitketen). Het andere cluster richt zich op de broodketen. Dit jaar worden naar verwachting nog drie businesscases opgezet. ■ De samenwerkingen met het onderwijs (hbo/wo) is in een stroomversnelling gekomen. Dat komt mede door toekenning van het SIA-NWO project 'Voorkomen voedselverspilling' en het NWO-SPRONG project 'De circulaire sprong'. ■ Er waren dit schooljaar zowel mbo (derde editie) als hbo challenges (eerste editie). 21 studententeams (84 leerlingen) van verschillende mbo-scholen uit het hele land deden dit jaar mee. Door 40 hbo studenten is gewerkt aan 13 cases. Aan de technasium opdracht werkten 83 teams (332 leerlingen). ■ Drie ontwikkelingsprogramma's: Sociaal maatschappelijke menukaart, terugdringen van voedselverspilling in de foodservice-sector en de samenwerking met SIFAV (groenten en fruit importketens) zijn in verregaande vorm van ontwikkeling. Waarschijnlijk zal een van deze programma's zich doorontwikkelen tot een derde cluster van mkb bedrijven. ■ In 2022 start een extra publiek-privaat ontwikkelproject voor een hybride leer-, werk- en inspiratieomgeving Circular Food Centrum, in samenwerking met The Chocolate Factory.

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
		<p>Innovatieprogramma circulaire verpakkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ De eerste drie onderzoeklijnen zijn aan het einde van het schooljaar 2021 afgerond en gepresenteerd aan deelnemers van het Innovatieprogramma Verpakkingen Oss. In februari 2022 zijn drie nieuwe onderzoeklijnen met HAS studenten en verpakkingbedrijven in Oss gestart. Zij presenteren in juni hun resultaten. ■ Het aantal minors bij het HAS is verlaagd. In plaats daarvan is er een module Circulair Verpakken gekomen. In mei en oktober 2021 hebben HAS studenten deze module doorlopen waarbij ze in 5-10 weken een bedrijfsgerichte opdracht uitvoerden. ■ Drie nieuwe (verpakking)bedrijven zijn in 2022 gestart met Businessmodel Template van de Kracht van Oss. Voor twee deelnemende bedrijven uit 2021 is het traject afgerond en kreeg het een vervolg in een businesscase. ■ De tweede editie van de Dag van de duurzame verpakking: Samen (ver)pakken we de toekomst is op 8 juni. Een groep HAS studenten verzorgt dit event. Het event is met 100 deelnemers uitverkocht.
€ 4.850.000 (€ 870.000)		De bestedingen lopen op koers. De kassier en gemeente Oss hebben afspraken over de verrekening van de btw.
01-10-2020 t/m 31-12-2023		

15. Green Tech Park Brabant (GTPB)

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Door inzet van een participatieve en gebiedsgerichte aanpak passend bij de nieuwe Omgevingswet is de ontwikkeling van een regionale broedplaats voor innovatieve startups (de 'Incubator') tot stand gekomen op een duurzaam en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid.</p>		<p>College van B&W van de gemeente Boxtel heeft begin 2021 de doelstellingen voor het bedrijventerrein verbreed naar een duurzaam en/of circulair bedrijventerrein met kwalitatief hoogwaardige bedrijvigheid. Het is een volgtijdelijk proces. Drie gebiedsdagen zijn geweest, wel later dan oorspronkelijk gepland vanwege corona. De volgende stap is het opstellen van een ambitiedocument en daarna een gebiedsarrangement met stakeholders en overeenkomsten met bedrijven. Er is een aantal Boxtelse ondernemers die interesse heeft. De Omgevingswet is uitgesteld, hierdoor wordt het eindproduct een bestemmingsplan in plaats van een omgevingsplan.</p>
<p>€ 250.000 (€ 100.000)</p>		<p>Het te veel ontvangen voorschot vanwege de btw is teruggestort naar de kassier.</p>
<p>01-08-2020 t/m 01-03-2023</p>		<p>De planning is ondanks de vertraging nog steeds haalbaar.</p>

16. Direct energie uit mest

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Haalbaarheidsstudie, samen met vier melkveehouders, ontwikkelaars en HAS, naar een bewerkingsmethode (monovergister) om op locatie energie uit koeienmest te produceren en te verwaarden.</p>		<p>De tweede groep HAS studenten heeft in februari de opdracht naar afzetmogelijkheden energie en reststromen afgerond. Uit de tussen-evaluatie en een gesprek met provincie en AFC volgde dat het gewenst is om meer data met de proefinstallatie (verwerking 1.000 liter mest) te verzamelen. Dit loopt nu tot oktober. Dan volgt go/no go besluit. Een animatie over het systeem en nut en noodzaak is gemaakt. In juni zijn er twee activiteiten om meer bekendheid te geven aan het waarom en de resultaten van de pilot: aanhaken bij open dag van Friesland Campina en werkbezoek van 36 vmbo studenten.</p>
<p>€ 355.000 (€ 75.000)</p>		<p>Bestedingen lopen iets achter. De termijnbetaling wordt opgeschort. Na besluit in oktober 2022 is er meer zicht op de begroting voor het resterende deel. Voor de fullscale installatie, die past bij innovatieve stalsystemen, is een subsidie aangevraagd.</p>
<p>10-07-2020 t/m 31-12-2024</p>		<p>Gefaseerd: pilot fase t/m 2022, vervolg naar full-scale eind 2024.</p>

17. Datagedreven Agrifoodregio

Doelen	Op koers?	Resultaten en bevindingen
<p>Van een analoge naar een digitale agrifoodsector met toepassing model van inspireren, informeren, activeren, equiperen en waarderen.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Voor 300 mkb bedrijven datacoach trajecten en 100 bedrijven aan de slag met data. 2. 11 sessies voor mkb ondernemers, in iedere gemeente één. Tijdens belangrijke data-events stuurt het team op deelname in het programma. 3. Inrichten platformwebsite met tools en kennis en een CyberCommon. 4. 400 studenten en jonge werknemers in aanraking met data. 		<p>Een nieuw projectfiche 9.2 met geconcretiseerde doelen, aanpak en aangepaste tijdsplanning is goedgekeurd. De nieuwe projectorganisatie staat en streeft ernaar om eind juni alles ingericht te hebben om ondernemers goed te kunnen ondersteunen en adviseren (klantreis). Alle partijen hebben er vertrouwen in dat komende maanden veel meer resultaten bereikt gaan worden. Ondernemers worden op verschillende manieren bereikt, via de Rabobank, via de sessies bij de gemeenten en aanwezigheid van datacoaches op diverse events in de regio en contacten met andere Regio Deal projecten. De provincie start rond de Data Week NL een promotiecampagne gericht op het mkb. Het JADS-team heeft de afgelopen 6 maanden gefocust op de vraagzijde van dataficatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Tot medio vorig jaar zijn 58 ondernemers, waarvan 29 uit de regio, geholpen door een datacoach. Negen leads zijn doorgestuurd naar de Digitale Werkplaats en twee leads zijn doorgestuurd naar MKB datalab. ■ Op de HAS en JADS hebben 15 dataficatie-, studenten- en thesis-projecten plaatsgevonden. Deze vielen grotendeels nog in een andere subsidieregeling (FARM IT). Vanaf het nieuwe schooljaar starten weer nieuwe studentenprojecten.
<p>€ 2.062.531 (€ 700.000)</p>		<p>Beschikking provincie is nog niet ontvangen omdat de ondertekende samenwerkingsovereenkomst nog niet is aangeleverd bij de provincie. Provinciale middelen zijn er nog niet en dus ook niet besteed. Op de rijksmiddelen is een onderbesteding. Vanaf de Data Week NL in juni zullen er meer uitgaven worden gedaan. De termijnbetaling wordt opgeschort.</p>
<p>01-07-2020 t/m 31-12-2024</p>		<p>Looptijd is definitief vastgesteld op eind 2024.</p>

Bijlage 2

Stoplichtenmodel

Stoplichtmonitor Regio Dealprojecten 2020-2023/2024

Rapportages

Regio Deal projecten	Begroting	Rijksbijdrage	Rapportages		
	Startdatum	Einddatum	2	3	4
			2	3	4
			2	3	4
Project 1: Leefbaarheid in de dorpen					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	4.793.000	1.000.000			
looptijd en planning	1-10-2020	31-12-2024*			
Project 2: Transformatie centra steden					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	200.000	75.000			
looptijd en planning	1-7-2021	31-12-2023			
Project 3: Voorzieningen voor internationale werknemers					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	200.000	0			
looptijd en planning	1-9-2020	31-12-2022*			
Project 4: Inzet data voor vitale voorzieningen					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	60.000	0			
looptijd en planning	1-9-2020	31-12-2022			
Project 5: Voedseleducatie					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	450.000	150.000			
looptijd en planning	1-9-2020	31-12-2024*			
Project 6: Klaar voor de banen van nu en de toekomst					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	3.650.000	1.000.000			
looptijd en planning	10-7-2020	31-12-2023			
Project 7: SPARK Makers zone					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	545.000	200.000			
looptijd en planning	1-9-2020	30-9-2023			
Project 8: Nieuwe perspectieven voor boeren					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	180.000	130.000			
looptijd en planning	1-9-2020	1-4-2023			

*verwachte einddatum

**de systematiek codering financiële voortgang is aangepast. De kleur 'rood' geeft vanaf rapportage 4 aan of een project middelen overhoudt om - na goedkeuring van het DB+ - te herbestemmen. De kleur oranje of er mogelijk onderbenutting zal zijn.

Rapportages

Regio Deal projecten	Begroting	Rijksbijdrage	Rapportages		
	Startdatum	Einddatum	2	3	4
			2	3	4
			2	3	4
Project 9: Puzzelen met ruimte in het buitengebied					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	4.250.000	1.650.000			
looptijd en planning	1-1-2021	31-12-2024*			
Project 10: Stallenaanpak - Vitalisering buitengebied: versterken omgevingskwaliteit en weerbaarheid					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	2.600.000	1.300.000			
looptijd en planning	1-9-2020	31-12-2024			
Project 11: AgroProeftuin De Peel					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	3.040.000	1.000.000			
looptijd en planning	10-7-2020	31-12-2024			
Project 12: AgriFood Innovation					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	11.770.000	1.350.000			
looptijd en planning	10-7-2020	31-12-2024*			
Project 13: ODE					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	400.000	100.000			
looptijd en planning	1-10-2020	31-12-2022			
Project 14: Circular Food Center					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	4.850.000	870.000			
looptijd en planning	1-10-2020	31-12-2023			
Project 15: Greentech Park Brabant					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	250.000	100.000			
looptijd en planning	1-8-2020	1-3-2023			
Project 16: Direct energie uit mest					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	355.000	75.000			
looptijd en planning	10-7-2020	31-12-2024			
Project 17: Datagedreven Agrifoodregio					
inhoudelijke voortgang					
financiële voortgang	2.062.531	700.000			
looptijd en planning	1-7-2020	31-12-2024*			

Bijlage 3

Beoogde effecten per pijler voor Brede welvaart

Beoogde effecten per pijler voor Brede welvaart

